

SZÁNTÓ

1923/6

I. kötet
Hírlapkönyvtár
Követség
1923. 129. sz.

ELŐFIZETÉSI ÁRA

A kiadókörletben átvéve.
Egész évre ..... 10 h.
Negyedévre ..... 4 ..
Helyben házhoz hozva.
Egész évre ..... 20 kor.
Negyedévre ..... 5 ..
Vidékre postán mállítva:
Egész évre ..... 24 kor.
Negyedévre ..... 6 ..
Egyes szám ára 8 fillér.

Politikai
25 napilap

Megjelenik minden nap, kivétel a
Ünnep utáni napok kivételével

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Szilágyi Dezsa u. 6.

A szerkesztőség kéziratok vissza-
adására vagy megőrzésére nem
vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadó-
hivatalhoz intézendők.

XX. évfolyam 1. szám.

Nagyvárad.

Csütörtök 1914. január 1

Küzdj és bizva bizzál!

Oh szép Jézus, ez új esztendőben
Légy hiveddel!

Félve, remegve és mégis biza-
kodva lépjük át az újév küszöbét.
Megnehezült az idők járása fö-
löttünk. Év telt év után, mindig re-
ménykedve kezdtük, egyre több
csüggedéssel végeztük.

Megpróbáltatások nehéz idejét
éljük. Vajjon elég volt-e már az
ostorozásból? Vajjon jön-e az ének-
ben annyiszor óhajtott vig esztendő?

Nem tudjuk. Csak azt tudjuk,
emberek vagyunk, Isten kezében
vagyunk, semmi sem történik ok
nélkül, cél nélkül.

Volt oka, volt célja a megpró-
báltatások nehéz idejének.

Elbizakodtunk a magunk erejé-
ben. Hogy törtettünk előre huszá-
rosan — ködképek, délibábok felé!
Amerikai stílusú fellendülés gazdasági
téren, függetlenség a politikai me-
zőkön s mindez csak úgy egy esa-
pásra, szép szóra, nagy lánggal,
mint a szalmatüz — mind elérhető-
nek látszott előttünk. Egy huszáros
attakkal, egy merész hatvágással
véltük helyrehozni mindent, a mit
évtizedek alatt mulasztottunk, min-
dent, a mit más népek hosszú, ki-
tartó munkával értek el.

S az attak végén látjuk, hogy
délibábba lovagoltunk bele. Csak
manőver volt az egész, nem diadal-
mas hadjárat. A végén nincs győ-
zelem, csak letiport, legázolt vetés,
keserves pusztulás.

Huszár-ősök régebben szebben
és okosabban tudták csinálni az
attakot. Mária Terézia idejében
Európa csodálta a magyar virtust

— ma nemcsak Európa, hanem Ma-
gyarország egyrésze is csak szána-
kozik és mosolyog nagypipáju, ke-
vés dohányu vitélő férfiainkon.

Magas lóra ültünk — s annál na-
gyobbat zuhantunk.

Kellett nekünk magyar vezény-
szót forszírozni, mikor nem volt
hozzá erőnk? Az eredmény: még
Zágrábból is Zagreb lett. Nem a
hadseregnél nyomult előre, hanem
a vasutnál szorult vissza a magyar
nyelv.

Délibáb ellen attakoztunk s a
magunk vetését gázoltuk le.

Kellett egyes uraknak az általá-
nos titkos? Az eredmény: hogy
egy Károlyi nekítüzesedve, saját-
ságos társaságba keveredve, nem
tud okosabb témát találni interpel-
lációja számára, mint a romániai
zsidók ügyét. A csángók — ki tö-
rődik velük? Az általános, meg a
titkos, meg a még hozzánk át nem
huzódott romániai zsidók miatt ke-
sereg Magyarország egyik legelső
főura.

Attakhoz, az általános titkos
Vázsonyijának vezérlete alatt s nem
veszi észre, hogy délibábok ellen
rohanva, magyar vetést tipor le.

Kellett nekünk gazdasági speku-
láció, irreális alapon? Az eredmény:
existenciák letörése, családok könk-
remenetele. Két-három év előtt még
irigyelt nagy vagyonnak hitt fér-
fiak most gondokkal terheltlen jár-
nak. A közgazdasági tevékenység
fanyar gyümölcsöket termelt.

Attakban véltük utánozhatni
Amerika szédületes fellendülését és
beleszédültünk. Délibábot kerget-
tünk — s keseregve számolgathat-

juk a letiport, gyönyörű veté-
seket.

Az efféle bravurnak háboruban
két jutalma van: ha sikerül, Mária
Terézia rend, ha nem sikerül —
főbelövetés.

Ha a történelem ítélőszéke hadi-
törvényszék volna, beh sok ember
kapná meg most nálunk — nem a
Mária Terézia rendet!

De hát kellett nekünk ez a lecke,
Elbizakodottságból csak egy-egy
ilyen hatalmas zuhany gyógyítja
ki az embereket. Mi pedig kaptunk
zuhanyt, hideget, bőven. Csak tud-
juk hasznunkra fordítani.

Nem fog sikerülni. Isten segít-
sége nélkül.

A templomokban ma millió és
millió ajkon fakad az ének:

Oh szép Jézus, ez új esztendőben
Légy hiveddel.

Ezt az éneket értsük és érezzük
át egész szivünkkel és lelkünkkel.
Istenbe vetett régi bizalommal, a
multak szenvedéseiből meritett új
tanulságokkal, kemény, acélos ki-
tartással fogjunk munkához. Romok
fölött állunk, mint a paradicsomból
kiűzött Ádám, de nekünk is áll az
égi szózat:

Mondottam, ember, küzdj és
bizva bizzál!

*

Kossuth Ferenc jobban van.

Budapest, dec. 31.

Kossuth Ferenc az éjjelt nyu-
godtan töltötte. Tegnap reggel meg-
látogatta báró Müller Kálmán tanár
és megállapította, hogy Kossuth ál-
lapotában javulás állott be.

HOLLANDY, PAPP ÉS VELICS

Telefon 956. sz.

műbutor-, portál- és épület-asztalosok
lakberendezési vállalata
Kaszárnya-ter 7. szám. (Pankolics-telep)

Gépek villanyerőre felszerelve. — Készítünk teljes
lakberendezéseket, kávéház, vendéglő és egyéb üzletek teljes fel-
szerelését, ugyszintén kapuzatok és épületmunkákat.

Teljes konyha- és előszoba-berendezéseket rak-
táron tartunk. — Jobbminőségű butorok javítása és fénye-
zése (a helyszínén is) azonnal jutányos áron eszközöltetik. --
Tervekkal és rajzokkal kívánatra díjtalanul szolgálunk.

A politika 1914-ben.

Az új esztendőnek politikai szempontból legnevezetesebb eseménye kétségtelenül az lenne, ha az ellenzék, mely a passzív ellenállással részben már ugyis fölhagyott, részánná magát a normális parlamenti állapotok helyreállítására.

Ez azonban egyáltalán nem várható, mert legföllebb tizenhét hónap választ el bennünket az új választásoktól és az ellenzék úgy vélekedik, hogy a maga pozícióját gyöngytené bármiféle kompromisszummal. Ennélfogva az új esztendő folyamán a többség és a kisebbség egymáshoz való viszonyában változás nem várható.

Pedig a kormányra és a törvényhozásra igen nagy és sürgős feladatok várnak az új esztendőben. 1915 tavaszán általános képviselők választás lesz az új választójog alapján. A választók névjegyzékét még 1914-ben el kell készíteni és ennélfogva minden törvényt, mely a választójogi reformhoz még szükséges, az új év első felében meg kell alkotni, sőt életbe is kell léptetni.

A kormány többször kijelentette, hogy a választójogi reformmal együtt megreformálja a közigazgatást is. Ebből következik, hogy a közigazgatási reform is fölötté sürgőssé vált, mert hiszen az új választójogi törvények végrehajtását már az új közigazgatásra fogják bízni.

Január 10-én megkezdte a képviselőház a munkásságát és tárgyalni fogja a sajtójavaslatot. Az ellenzék továbbra is küzd a javaslat ellen, a melynek tárgyalása még körülbelül két hétig fog tartani.

Február végén a Ház elé kerül a választókerületek új beosztásáról és a községi közigazgatás reformjáról, valamint a megyei közigazgatás reformjáról szóló három törvényjavaslat. Mivel az ellenzék mind a

három javaslatot már a bizottságokban megobstruálja, a delegáció üléseivel kapcsolatban ezekkel a kérdésekkel foglalkoznak majd a bizottságok, — ha szükséges: permanens üléseken.

A husvétünnep után, április második felében összeülő képviselőházban fognak majd lezajlani a többség és kisebbség nagy esztái.

A Ház nyári szünete ezuttal attól függ, hogy az említett programmal mikorra végeznek?

Az őszre, illetőleg a téli ülésszakra marad a városi közigazgatás reformja, a vidéki rendőrség államosítása, a középiskola reformja, a magyar-horvát pénzügyi kiegyezés, az 1917-re esedékes magyar-osztrák kiegyezés és az 1917-ben lejáró összes kereskedelmi szerződések megújításának előkészítése.

A választók és a virilisek.

Bizottsági ülések az év utolsó napján.

Tegnap, az év utolsó napján két bizottság tartott ülést a városházán; mindkettő a most beköszöntött esztendőre dolgozott. Az egyik megállapította és hitelesítette az 1914. évre érvényes választók névjegyzékét, a másik bizottság pedig az 1914. évi virilisek névjegyzékét illető közigazgatási bíróság ítéletét vette tudomásul.

A központi választmány ülése.

Nagyvárad város központi választmányára Bordé Ferenc főjegyző elnöklété alatt tartotta ülését. Jelen voltak: dr. Tóth Ferenc, dr. Mihely Lajos, Reismann Mór, dr. Molnár Imre, dr. Medvigy Gábor, dr. Adorján Armin és Juricskay Barna mint előadó.

Bemutatta előadó az 1914. évre össze-

állított választók névjegyzékét, amely most már végleges. — Hitelesítették s egy példányt dr. Orley György kir. közjegyzőnél helyeznek el, egyet a belügyminiszterhez küldenek s két példányt hivatalos használatra tartanak meg.

A választók száma az előző évhez képest 582-vel szaporodtak, amennyiben az 1913. évben 6003, az 1914. évben pedig 6585 a választók száma. Az 582 szaporodás a következőképpen oszlik meg: jövedelmezőség címén 541, házadónál 37, értelmiség címén 4.

Az ülés végén dr. Medvigy Gábor indítványozta, hogy a képviselőválasztók névjegyzékét a város legalább 100 példányban nyomassa ki és pedig úgy, hogy a választók utca és házszám szerinti lakása is benne legyen a listában.

A központi választmány az indítványt magáévá tette s megkeresik a város tanácsát, hogy a névjegyzék kinyomatásáról gondoskodjék.

Az igazoló választmány ülése.

Egy órával később Nagyvárad város igazoló választmánya tartotta ülését, Frankó Endre elnöklété alatt, amelyen az 1914. évi virilisek névjegyzékét tárgyalták.

Megjelentek az ülésen dr. Molnár Imre ny. jogtanár, dr. Mihely Lajos, dr. Medvigy Gábor, dr. Stokker József, dr. Várnay Ferenc és dr. Molnár Imre aljegyző.

Dr. Molnár Imre aljegyző bemutatta a közigazg. bíróság végzését a hozzá beadott panaszokra vonatkozólag.

Dr. Grósz Imre panaszát, 95 kor. adóbetudása iránt, elutasította a közigazgatási bíróság, mert nem igazolta, hogy az adó-kivetés jogerős. Nem vette fel a névjegyzékbe.

Id. Moskovits Mór panaszát, elutasította a közig. bíróság, mert az egyéni kivételt nem igazolta hivatalosan. Nem vétetett fel a virilisek közé.

Tévedésből — virilis.

Érdekes a dr. Perczel Adolf esete. A felesége háza után ő reá vetették ki az adót. Ezért a bíráló választmány a kétszeres számítás iránti kérelmet elutasította, mert csak

Vágy.

Gondolatim messze messze szállnak,
Tul a bércezen szebb hazába vágnak,
Szebb nekem a bércek vizesése,
Mint a rónák hullámos vetése.

Szép az Alföld, mint az ifju álom,
De a bérce az én öreg barátom,
Eget érő, zöldes, mohos orma,
Mintha csak egy tündérbástya volna.

Vágyom látni büszke bércek ormát,
Vizesések döngő zuhanását,
Csörgő patak zöldleveles partját,
Fenyves ágon daloló madárkát.

Halkan figyel a madár dalára,
Nagy időnek nagy koronás fája,
Dal a szivben, csengő dal az ajkon,
Ugy jön el a piros fényes alkony.

Ezerszinü, égő sugárkéve,
Odaszáll a hegyek tetejére,
Mintegy izzó, tüzes csókra válva,
Ki-kilobban a csillagok lángja.

Gondolatim messze, messze szállnak
Tul a bércezen szebb hazába vágnak,
Szebb nekem a bércek vizesése,
Mint a rónák hullámos vetése.

Kuszkóné Hetgel Ilus.

A KERESZTFIU.

Irta: Kincs István.

A fővárosi bérházaknak meg van az az előnyük, hogy a kapuszin alatt, a szimbolikus költők által kiválóan nagyrabecsült félhomályban a tulajdon öklét sem találja meg néha az ember, nem hogy egy-egy ismerőse mellett közbe el ne nyargaljon. Székács Bence, teszem, nekem jó ismerősöm, akarom mondani, fiatalkori jóbarátom volt, mégis csak Isten őrizte, hogy huszonöt év utáni találkozásunk bele nem veszekedett a lépcsőház ábrándos félhomályába.

Szerencsére a hangja ismerősnek tetszett. Mert morgott, jobban mondva káromkodni próbált. A gyufagyárosokat szidta, hogy nem tudnak tisztességes portékát előállítani, mivel végig lehetne futni a címtábla kiakasztott névjegyein. Ot-hat szálát is gyujtott már s még sem birt fölfedező utjában az első eme-

leti lakásoknál tovább vergődni. S most már beleharapott lelkébe a boszuság.

— Kit tetszik keresni? — szólítottam meg szokásom ellenére az ismerős hangú ismeretlent.

— A keresztfiamat, Csebrák fiskálist — volt a hálás hangú válasz s a másik pillanatban megint lobbót vetett kezében egy gyufaszál.

Szakállas férfi areba világitott, melynek vonásait, hadd lám, hol is? . . . de hol látam én már?

Hopp!

— Bence, te vagy? — szaladt ki számon ösztönszerűleg a kérdés.

— Bencének Bence volnék, mert Székács Bence a nevem — fakadt ki kíváncsi türelmetlenséggel, miközben a gyufaszál lángja újra meghalálózott s csak a visszamaradt parázs fénye csillogott még egy percig a nyakkendője pöttön briliánsán. — Találkoztunk mi már?

— Dehogyan találkoztunk, öreg — kaptam örvendezéssel a marka után — szervusz, öregem, hát a feleséged hogy van? Az bizonyosan jobban emlékeznék a csárdás-tárcosára.

— Most már otthon vagyok, Károly —

Győződjön meg róla, hogy a
Kolozsvári „Kristály” Gőzmosógyár

FEST

TISZTÍT

MOS

A LEGSZEBBEN.

Az ország több mint negyven nagyobb városában képviselve.

FONTOS! Nagyváradfi fiók: Zöldia-utca. Weisz Bernáttal szemben

a saját adóját lehet törvény szerint kétszeresen számítani. A közigazgatási bíróság azonban csak azt vette alapul, hogy az adó Perczel Adolfra van kivette s így a kétszeres számítás akeptálta és felvette a legtöbb adófizetők közé Perczel Adolfot.

Az igazoló választmány éppen Perczelre vonatkozólag megállapította, hogy az előző évben a közig. bíróság elutasította Perczel Adolfot azon kérelmével, hogy a felesége ingatlana utáni adót az ő javára kétszeresen számítsák. Most azonban a városi adóhivatal azt a hibát követte el, hogy a dr Perczel Adolfné háza után járó adót a dr Perczel Adolf nevére írta. Az igazoló választmány okulva ezen esetről, felszólítja a városi adóhivatalt, hogy az adókat pontosan vesse ki a jövőben. Mindenesetre a tanácsnak kötelessége volna, hogy utána nézzen, ki követte el a városi adóhivatalnál ezt a különös tévedést, amely által egy adófizető elesik igazságtalanul a virilisi jogától s helyette más jut a valóságának megfelelően jogtalanul be a város törvényhatóságába.

Horvát Gusztáv felebbezésére vonatkozólag a közigazgatási bíróság Rádl Ödön, Bröder Jenő, Ternyei Antal, Ullmann Sándor és Lédig Árpádra nézve további vizsgálatot rendel el.

Az igazoló választmány a közigazgatási bíróság leiratához képcst állította össze a virilisek névjegyzékét. — Mivel dr Hoványi Géza, dr Hoványi Gyula és Ullmann Sándor mint választott is tagja a törvényhatóságnak, s így a virilisi jogról előreláthatólag lemondanak, továbbá az öt helyre nézve a vizsgálat befejeztéig az illetők virilisi joga függőben marad, — az igazoló választmány már most előjegyzésbe vette a következő nyolc legtöbb adót fizetőt: Andrényi Gusztáv, Azeél Zsigmond, Boros Jenő, Rothbart Bernát, dr Grosz Imre, Sebestyén Lajos és

Kepes Ignácot. A lemondásokhoz és a vizsgálat eredményéhez képest kerülnek be ezek közül a jövő évi virilisek közé.

Mit dolgozott az árvaszék 1913-ban

Az árvaszék államosítása.

Nem minden érdekesség nélküli most ép a főispáni vizsgálat után, ha rideg számadatakban mutatjuk be Biharvármegye legnagyobb testületének, az árvaszéknek 1913. évi működését. Nem csupán azért érdekes ez a kimutatás, mert 66000 ember van a testületnél érdekelve, hanem mert épen a küszöbön levő államosítás épen az árvaszéket érinti elsősorban és így egy év múlva már látni fogjuk, minő haladást, vagy reformot érnek el az ország legnagyobb árvaszékénél.

Mit dolgoztak a referensek.

Biharmegye árvaszékének jelenleg 18 referense van. Ők azok a tisztviselők, akik valóban lelkiismeretes és odaadó munkásságukkal tudták elérni azt, hogy az árvaszék 83000 ügydarabja 1913-ban kifogástalan pontossággal és gyorsasággal intéztetett el. Lássuk személyenként, ki mennyi aktát intézett el.

Verner Kálmán elnök 1631, Fráter Kálmán h. elnök 3003, Jerzsák István t. v. elnök 5183, Udvarhelyi Béla t. v. elnök 5319, Nagy Lajos ülnök 4900, Tóth Albert 6212, Biszterszky Iván 6282, Beöthy Lajos 6219, György László 5126, Jantsovits Jenő 6504, Beliczay Elek 4296, Kranczly Kálmán 4653, dr Gerlán Gábor 3794, Bulzán János 7146, Vargha Ákos 4317, dr Fráter László (1 hónapig működött az árvaszékénél) 157, dr Ertsey Ernő 2824, Kovásznay Marcell 3710, dr Pallay Béla 1274. Összesen 82574 ügydarabot intéztek el. A kiadóhivatal ügyforgalma volt 83045 drb.

Az árvák ügye.

Tekintsünk be az akta hatalmazból egy pillanatra a nyilvántartóba. Itt Liszka Gyula a hivatalfőnök. 65978 árva van a keze alatt nyilvántartva. Ebből elhagyottá van nyilvántartva, ami azt jelenti, hogy a gyermekmenhely gondoskodik róluk, 1366. Gondnokság alatt áll 906 ember Biharból. A törvénytelen gyermek van 2734. Törvényesítettek az árvaszéki elnök közbelépésére 306 és örökbe fogadtak 160 gyermeket. Meghalt 1036 árva. Lakadalom is volt szép számmal az árvák közt, amennyiben 1126 árva lány ment férjhez. Az árvák között van 21 siket néma, akiket az aradi intézetben neveltetnek. Igen üdvös intézménye az árvaszéknek a kötelező tüzbiztosítás, amit szintén az árvaszék fogatosított. Eddig 1297 árva vagyonát biztosította az árvaszék 1316236 korona értékben.

Különösen sok szó esett mostanában a fiatalok bűnösökről. Ilyen esete is volt az árvaszéknek 550 esetben indítottak eljárást kiskorú bűnös ellen. Ezek legnagyobb része azonban erdei kihágás, falopás, legeltetés stb. volt, de találunk köztük a falopástól a gyilkosságig mindennemű bűnt. A bűnösök közül a bíróság 29 esetben egy évi próba időre bocsátotta az illetőket. A bűnösök 2 kivételével megjavultak, ellenben 2 fiatalokot a javítóba kellett szállítani.

Nem jelentéktelen a kiadóhivatal forgalma sem. Itt Hant Gyula tb. irodaigazgató dirigál. Igaz, hogy tegnap már nem tudott miben dirigálni, mert egy darab restanciája sem volt a hivatalnak, pedig 50165 ügydarabot kellett 70000 félnek expedálni.

A közigazgatás mellett marad az árvaszék.

Itt emlékszünk meg az árvaszék államosításának miben állásáról is. Tudvalevő dolog, hogy Biharvármegye önálló véle-

rázta meg örvendező lélekkel a kezemet Bence — örülök, igazán örvendek, hogy egymásba botlottunk ennek az irgalmatlan sötétségnek dacára is. Hanem hát szégyelhetitek magatokat, igazán szégyelhetitek.

— Micsodát?

— Hogy ilyen kisértetjáró pincetorkokat építetek. Az öregapám már a másvilágon van, de azt sem ismertem volna meg ebben a holdvilágtalan éjszakában, ha véletlen belémbotlik. Azért bocsáss meg, Károly, de az én falusi szemem látni akar s nem tapogatni. Én bizony százszor elmentem volna melletted.

— Sebaj, lelkem, csak hogy úgy esett, ahogyan esett. Te Csebrák Győzöt keresed? A második emeleten 7. szám alatt lakik.

— Köszönöm, barátom. Nagy szolgálatot tettél vele. Mert a ti lépesdházaitoknak egy pakli gyufa kevés; máskor fontos gyertyát teszek a zsebbe, ha megint valami címet keresek a táblán.

— De csak följössz hozzám?

— Nem lehet, fiam. Sürgős dolgom van nagyon.

— Egy perere — próbáltam alkudni vele.

— Annyira sem lehet ez egyszer. Isten látja lelkemet, hogy nem tehetem. Fontos

pöröm van s ha még ma nyélbe nem ütöm, utána uszik a házam egyik oldala. Azt csak nem kívánod?

Persze, hogy nem kívántam.

— Rongyos világot élünk, barátom — próbált némi magyarázatot fűzni a dologhoz Székács Bence — az emberek nem férnek már a tulajdon bőrükbe: nincs esztendő, hogy törvény elé ne eítáinának. Pedig én a békességet kedvelem. Ládd-e, még az aszszonnyal sem veszekszem, ahhoz pedig ugyancsak volna jussom. És... és mégis járom a törvényt. Igaz, minden pört megnyerek. De mi haszna. Magyarországon kutya drága az igazság, míg egy-két fiskális az igazságot kihámozza, arra Körmöcön az aranyozás is elkopik. Nem bírom már a sok perköltséget. Azért gondoltam egyet. Kifundáltam, hogy van itt Pesten a prókátorok között egy Csebrák Győző nevezetű; én tartottam keresztvizre e frátert, hát bizonyosan nem lesz akkora gazember mint a többi. S mint láthatod, éppen abban a járatban vagyok, hogy őt keressem. Itt lakik ebben a házban s köszönöm Károly, hogy utbaigazitottál. Ismétlem, ha most nem is állíthatok be hozzád, de helyrehozom mulasztásomat legközelebb. Többször lesz dolgom az irodában s minekutána a fiskálisok sokat esavarognak,

beszóllok addig hozzád, akkor majd traceszolunk.

— De biztosan elvárlak, Bence. Az ígért szép szó, ha megtartják, úgy jó — bízattam még az én barátomat.

— Mérget vehetsz rá. Embere maradok szavamnak. Isten veled addig, édes Karim. Kezét nyujtotta s azzal kapaszkodni kezdett a lépesdön fölfelé. Hanem alig tett néhány lépést s mintha jutott volna valami eszébe. Megállott.

— Hallod-e, Kari — szólalt meg mosolyogva — az imént, ha jól emlékszem, a feleségemet kérdezted. Te persze azt gondold, még mindig járja a csárdást, mint valamikor.

— Hát?

— Kutya megette — legyintett egyet keserves ábrázattal Székács Bence — bár járná! Szívesebben fizetném a cigányt, mint azt a sok fürdőt utána. Háromszor volt már Pöstyénben s mégis úgy sántít, hogy azzal kereshetné meg a kenyerét. Node ezt csak úgy mellékesen mondom. Isten megáldjon, édes lelkem. Hogyha hazaérek megmondom neki, szépen tisztelteted.

— Nagyon lekötelezel vele, barátom.

Azzal szedegette már lábait, hogy nehéz lett volna nyomába érni.

IGAZ VALÓSÁG!

Nem üres reklám! Az általános rossz üzletmenet miatt december 1-től a következő igazán olcsó árak mellett árusítok karácsonyi és újvi ajándéktárgyakat. Barkinek, órasoknak és ékszerészeknek is, óriási raktár áll rendelkezésre.

1 finom arany női óra 15, 16, 20 koronától kezdve.
1 finom arany karkötő óra 39, 42, 45 korona.
1 arany férfióra 39, 42, 45 korona.
1 női aranyóra gyémántokkal 32, 35, 38 K-tól kezdve.
1 ezüst karkötős óra 8, 10, 12, 15 koronától kezdve.
1 acél- vagy nikelőra 4, 5, 6 korona.
1 női ezüstóra 7, 8, 9, 10 korona.

1 jó ébresztő óra 2,70, 3, 4 korona.
1 nagy ingaóra 15, 17, 20 korona.
1 szép, valódi gyémántgyűrű 12, 15, 20 korona.
1 briliáns gyűrű 20, 25, 30 korona.
1 pár valódi briliánsfüggő 40, 50 kor.-tól 3000 kor.-ig.
Arany nyaklanc 8, 10, 12 koronától kezdve.
Arany karikagyűrű 6, 7, 8, 10, 50 kor.-ig.

Arany lánc 20 gr. 42 korona, 30 gr. 62-50 korona
Arany női gyűrű 5, 6, 7 K.
Arany medaillon 4, 5, 6 K.
1 ezüst cigarettadoboz 8, 10, 12, 15 korona.
6 pár kés, villa, valódi ezüst 14, 15, 17 korona.
Egy pár arany fülbevaló 3, 4, 5, 8, 10 korona.

Eladó csakis készpénzért! Tessék a kirakatot megtekinteni. Saját pénzének ellensége, ki nem győződik meg ezen olcsó árakról és nem vásárol

HERBST ékszeráruházában, Rákóczi-ut 1. sz.

ményt nyilvánított ebben a kérdésben és memorandumában amellet foglalt állást, hogy az árvaszék a közigazgatás mellé legyen beosztva. A vármegye memorandumával már foglalkoztak az illetékes körök, még pedig minden ellenindítvány mellőzésével, elfogadták. E szerint jelenleg az úgy áll, hogy az államosításkor nagyobb megvárakoztatás nem éri a testületet, csupán annyiban lesz változás, hogy decentralizálni fogják. A járások külön-külön kapnak egy-egy árvaszéki hatóságot, melyeknek foruma a központban létesítendő II. foku árvaszék lesz.

Az államosítás ugyan már 1914. második felében meg történik, de végleges rendezés csak a következő évek valamelyikén következik be. Addig minden marad a mai állapotban.

A trónörökös köszönete. Hivatalosan jelentik: Gróf Tisza István miniszterelnök a következő táviratot kapta:

Schloss Konopist.

Gr. TISZA ISTVÁN
miniszterelnöknek

BUDAPESTEN.

Ő császári és királyi Fensége Ferenc Ferdinánd főherceg megbízott azzal, hogy felkérjem Excellenciádat, hogy a képviselőház elnökségének legőszintébb és legmelegebb köszönetét méltóztassék tolmácsolni azon szerencsekívánatokért, melyeket születésének ötvenedik évfordulója alkalmából kifejezett.

RUMMERSKIRCH főudvarmester.

Azután sok ideig hírét sem hallottam. Baja esett-e, vagy nem kellett neki többet fiskális, a jó Isten csak a megmondhatója, de hogy nem igen került már a házuk felé, annyira bizonyos. Ha megkerült volna, bizonyosan ura marad szavának: szeremesém lett volna hozzá.

Villanyoson kerültem végre is össze vele. Éppen leszállni készült, mikor a hátsó peronon észrevettem.

— Bence! — kiáltottam utána kitörő lelkesedéssel — halló! Bence barátom!

— Szervusz Károly — fordult vissza felém szinte gépiesen.

— Hát az ígéret? Mikor váltod be az ígéretedet?

— Ha majd kihureoklodol abból a házból — volt a rideg keserűségbe mártott felelet.

— Nem értelek.

— Pedig kitalálhatnád. Én abba a házba be nem teszem többet a lábamat. Abban lakik a főváros legnagyobb gazembere.

— A keresztfiadat érted.

— Rabló, gazember az, nem keresztfiam. Először tisztára megnyuzott s utána meg a pörömet is elvesztette hegyibe. Ha találkozol vele, mondd meg neki: Tiszteltetem s az történetjék vele, amit én kívánok neki. Node, szervusz, a villamos már indul, nem akarom még a lábomat is kitörni annak a zsványinak a kedvéért.

Előadás után a színházban.

Mi van a rivaldán túl és innen?

**Mikor a királyok és hercegek vacsorázní sietnek
A rajongók tömege. Éjjeli őréség a színházban.**

Mikor a publikum kirajzik a színházból, érdekes és izgalmas élet zajlik le az üresen maradt teátrumban. A közönség tülekedve rohan kifelé, a hölgyek sikongnak a ruhatárban, a ragyogó Bémer-térről zsufolt villamosok száguldanak minden irányba, melleg, pompás palotákba rejtőznek el az emberek s öt perc alatt kihalt még az emléke is a forró színházi estnek minden emberben. A mi közönségünknek csak egy kis töredéke keres a színház után még újabb szórakozást, moziban, kávéházban mutogatják tovább a pazar színházi köpenyt. De ezek meg hamarabb felejtik el a színpad parádés hőseit, hercegnőit, akiknek az imént még tapsoltak, akit féltettek, aki reflektorok fényében fürdött és hódolva feküdt lábainál az egész színház.

Az a színész életében a legboldogabb pillanat, mikor ismét polgári lényvé vedlik át és szaladhat *vacsorázní*. Nagy premierek, reprizek izgalmá, sikere akár lángokat vehet, hozhatják a primadonna után társzekerrel a virágot: az igazi lázas sietség azért gyöttri őket, hogy minél előbb elhagyják a színpadot, az öltözőt és haza, vagy a vendéglőbe mehessenek enni.

A dicsőséggel nem lehet jól lakni és hogy minő prózai élet dühöng a sikerek, tapsok, virágok, aranyos tróntermek földjén, mihelyt leszalad a függöny: azt akarjuk illusztrálni. Még a ruhatárnál zsbong a közönség, amikor a jegyszédőnők már óriási szürke ponyvakkal bevonják a földszinti székeket, a második emeletről leboesátják a hatalmas porvédő lepedőket a két páholsor elé és így betakarnak minden tenyéryi helyet, ahol plüs van. Az egész színházban a legnagyobb ur az inspekiós rendőrtiszt, mihelyt vége az előadásnak. Két rendőrrel, tűzoltókkal s lámpákkal bejárja az összes helyeket, megvizsgálja a tüzesapokat, elzáratja a vészkijáratókat, fogadja a tűzoltótiszt jelentését és lezárja az inspekiós könyvben a napi lapot.

Legvégül a színpadot és az öltözőket járja végig, hogy vajjon nem dobtak-e el valami égő tárgyat s rendben van-e minden. Mikor a rendőrtiszt távozik a színházból, a villanyszerelő három éleset csenget, eloltja az összes lámpákat, a gondnok bezárja az összes ajtókat és néma csend borul a hangos házra . . .

Mig a hatósági emberek a külső funkcióikat végzik, azalatt a leglázásabb élet uralkodik a rivaldán túl a színpadon. A díszítők helyre tolják a kulisszákat, felhúzzák

a szuffitákat, tisztára söprik a színpadot. Tűzoltók jönnek-mennek a homályos térségen, kezükben kézilámpa; vizsgálgatják a száraz színpadot, amelyet rendkívül kell félteni a legkisebb tüzes anyagtól. Néha beléjük botlik egy-egy cilinderes habitű, aki virággal várja a művésznőt. Az igazi papák, mamák is itt várják be drága gyermeküket, mig az öltözőkből kijönnek.

A színpadra két női öltöző nyílik. A színésznők közt sokszor igen éles hare folyik, hogy milyen legyen az öltözők beosztása. Jelenleg az egyikben békésen megférnek: Görög Olga, Tóth Elekné, Szentgyörgyi Márta, Étsy Emma és Kerényi Irén. A másikban: Erdélyi Miklósné, Polgár Mariska, Kállay Jolán, Hunyady Józsefné, Tompa Béláné, Szalmáné, Medgyaszainé, Nouvelly Éva, Saruga Irén. A kórus tagjai az első emeleten kaptak termeket. Örökös a veszés egyik öltöző és a másik öltöző között és jaj! a pletyka milyen édes! . . .

A férfiak öltözője a Rákóczi-uti oldalon van. Az egyikben a fiatalság tömörül Tompa körül. Itt vannak: Tompa, Medgyaszai, Tóth Elek, Sik, Szalma, Radóe és Varsa. A kis öltözőben, ahol legnagyobb a csend és rend, ott maszkirozzák Hunyady Józsefet, Leöveyt, Szarvasi Somát és a kis Gróf Lacit. Az emeleti traktusban az egyik oldalon a kardalosok közt Gajdzsinszky, a másik oldalon Vank Pista a szobaparanaszok.

Mihelyt véget ért az illető jelenete, rohan az öltözőbe. Mindenkinek saját szappana, festékes tubusa, masztiksza van, a puderes dobozokból egész rizsporfelhők szállnak fel s jól vigyáz mindenki a saját felszerelésére, mert akinek nincs, az néha nekiesik a másénak. Persze ez kölesönbe megy és barátságos elintézésel. A festéket nem lehet egyszerűen lemosni az arcról, hanem különféle zsirokkal, kenőcsökkel előbb bekenik az arcot s aztán jön a lemosás, szárítás s végül a kozmetika százféle bőrápoló szereivel (ki ezt, ki azt használ) bedörzsölik az arebört.

Mindezután következik a ruhák becsomagolása, virágok, koszorúk összeszedése. Néha a hölgyek 3-4 nagy kosárral vitetnek esténként haza ruhát és virágot. Ez majd egy órát vesz igénybe s ha az előadás — mondjuk — 10 órakor végződik, csak ugy 11 óra felé szabadulhatnak a „műhelyből“.

Azonban még ekkor át kelt esni valamin. A színészek kapuja alatt rendszeren 40-50 főnyi tömeg hullámszik, leányok és fiúk vegyesen, 8-10-15 és 20 év közöttiek. Ra-

SÉRVKÖTŐK, HASKÖTŐK

méret szerint felelősség mellett már 2 kor.-tól kezdődő árban készítettnek

Fehér János kötszer gyárában Rákóczi-ut., (Bémer-tér.)

ahol óriási válatokban kaphatók: Irigátorok, fecskendők, gumi-harisnyák szuszpenzoriumok, gumi-lepedők, vatta és mindenféle **szülészeti és betegápolási cikkek.**

Mentőszekrények nagy raktára, műlábak, támgépek, miderek jutányos árban és kitünő kivitelben készítettnek. Telefon 419

gyógó szemük lesi az imádott színészt vagy színésznőt, boldogok, ha kezet esőkolhatnak neki, ha kapnak egy szál virágot, vagy vihetik utána egy darabig a dobozokat. Harsány éljenzéssel fogadják a népszerű embert s némán nyitnak utat a névteleneknek. Amilyen határtalan örömmel lennének ezek mozdulatlan statiszták s hány becsületes óráslegénynek, szabósegédnek, masamódnak esavarja el fejét, a fényes rivalda! . . .

Tíz-tizenegy és tizenkettő között vacsorálnak az ünnepelemberek, akik a vendéglőben már egészen polgárok. Itt már nincs rajongás, se fényes terem, hófehér plasztrom hamis gyémántgombokkal. Itt álmos pincérek vannak és ideges színészek. Az idősebb, családos színészek háztartást vezetnek. Így pl. a direktorék, Hunyadyék, Tóthék, Sikék, Szarvasi Soma, Leövey Leó stb. Étsy, Szentgyörgyi, Angyal Ilka is otthon kosztolnak. Ellenben törzsasztalok vannak a Pannoniában és az Arany Sasban, ahol Varsa vacsorázik Kerényivel, Nouvelly Medgyaszaiékkal, Kerner és Szalma a feleségükkel, Saruga Tompáékkal. Étlap szerint étkeznek, kis kosztönyvecskéjük van s nagyon rendesen élnek. El lehet mondani, hogy most nincs lump színész a társulatnál, nincsenek ösbövények, akik forró füstben, vizespoharak vagy zöld abszint mellett virrasztanak kávéházak tükrei alatt. A kórista leányok szépségével elmúlt a régi lumpolás legendája is, ma szenzáció egy új boa vagy sziliszkin köpeny a karban.

Hogy azonban visszatérjünk a színházhoz, ott egész éjjel inspekeió folyik. Állandóan 3-4 tüzoltó lakik bent, akik közül egy minden félórán kívül-belül bejárja a színházat és a legkisebb gyanu elég arra, hogy felferje az őrséget (színházit) alapos szemle megtartására. Előadás alatt a színpadon is önkéntes tüzoltók vannak szolgálatban, akiknek szívük nem egyszer gyullad ki olthatatlan szerelmmel. És temérdek kedves történet él a kulisszák mögött e derék és szigorú fiukról, akik közt igen sok finom, fehérkezü akad. . .

A munkanélküliek segélyezése.

A megszavazott 15,000 korona szétosztása.

A munkanélküliek felsegélyezésére Nagyvárad város törvényhatósági bizottsága 15000 koronát szavazott meg.

A segély felosztása felett *Eleméry Ferenc* tanácsos előterjesztésére a város tanácsa kimondotta, hogy a segélyt részint természetben fa és tej szétosztásával, részint pedig pénzben adja ki a munkanélkülieknek.

A városi tanács, megállapodásához képest a következő hirdetményt boesátotta ki a munkanélküliekhez:

Nagyvárad város törvényhatósági bizottsága folyó évi december 17-én tartott közgyűlésében a munkanélküliség enyhítése érdekében 15000 koronát szavazott meg s

ezen összeget azzal az utasítással boesátotta a városi tanács rendelkezésére, hogy ebből az igazolt s segélyre szoruló munkanélkülieket belátása szerint segélyezze.

Ennek következtében a városi tanács a segély kiosztása végett a fent idézett közgyűlési határozat kormányhatósági jóváhagyása leérkezettől feltételezeten a következő intézkedéseket teszi:

Ezen rendkívüli segélyben való részesítést általában véve *kérhetik* azon: ipari és kereskedelmi alkalmazottak a kik az 1907. évi XIX. t. c. értelmében a betegség és baleset ellen való biztosítás kötelezettsége alá esnek, akik saját hibájukon kívül lettek munkanélküliekké, munkabírók és ennek ellenére, hogy munkát keresnek, megfelelő újabb alkalmazást — nem találtak.

Kizártnak ezen segélyből azok a munkanélküliek: 1. a kik állandóan munkaképtelenek (rokkantak). 2. a kik sztrájk vagy kizárás tartama alatt munkanélküliek. 3. a kik még betegpénztári segélyt kapnak, e segély tartama alatt. 4. a kik a város által segélyezett szegények. 5. a kik nem tudják igazolni, hogy Nagyváradon legalább egy év óta laknak és dolgoztak. 6. a kik nem tudják igazolni, hogy a segélykérés napját megelőzőleg legalább 2 hétig vannak munkanélkül.

A segély vagy készpénzben vagy természetben nyújtott segély lehet.

A heti segély és az egy összegben adott segély a fennforgó méltánylást érdemlő körülmények mérlegelésével s annak arányában lesz megállapítva.

A természetben nyújtott segély a városi faterlepről kiszállítandó tüzifa vagy a városi tejközpont által a Szent László-téri elárúsító helyiségben kiszolgáltatandó tej lehet.

A segélykiosztás a rendelkezésre álló 15000 korona keretében történik s a különös méltánylást érdemlők a városi tanács által megállapított elvek szerint elsőbbségben részesülnek.

Mindazok, akik a fentiek szerint a segélyre igényt tarthatnak s azt igénybe venni óhajtják, tartoznak 1914 évi január 2 től kezdve legkésőbb január 10-ig bezárólag a nyomtatott kérvénymintát a városi szegényirodánál (Nagy Sándor-utca 17. sz. a.) vagy az olasz és várad-velencei rendőrkülönítményeknél, vagy a városi tanács kórházi és illetőségi ügyosztályánál (Városháza II. em. 28. sz. szoba) átvenni.

A szakszervezetekhez tartozó munkanélküliek ezen kérvénymintákat a Munkás-otthonban (Beöthy Ödön-u. 4. sz. a.) fogják megkapni.

A kitöltött s sajátkezű aláírásával ellátott kérvényt ugyancsak a fenti határidőn belül ugyanoda kell lehetőleg személyesen beadni, vagy beküldeni, ahonnan azt kapta.

A kijelölt határidőn túl beadott kérvények nem vehetők figyelembe. Figyelmezteti továbbá a Tanács a folyamodókat, hogy az átveendő kérvényminta rovatait saját érdekükben csakis az igazságnak teljesen megfelelőleg pontos adatokkal töltsék ki, mert ezen adatok valóságát a tanács hivatalosan ellenőrizteti. Akik az adatok helyességét okmányokkal tudják igazolni, azokat saját érdekükben mellékeljék, ha azt nélkülözhetik.

A jelzett határidőig beérkezett kérvényeket egy vegyes bizottság fogja átvizsgálni s a segélyezendő személyére a segélyezés módjára és összegére nézve javaslatot tesz, a tanácsnak, amely a segélyek kiosztása iránt

a legrövidebb időn belül végérvényesen intézkedik.

A tanács az iránti határozatáról, hogy a folyamodó részesül-e segélyben és ha igen minőben, azt hol, mikor és miként veheti fel, az illetőt bejelentett lakására rövid uton értesíteni fogja.

Amennyiben a segélyezés fenti feltételei a segélyezés tartama alatt a segélyezettre nézve megszűnnének, a tanács a segély további folyósítását beszünteti.

Nagyvárad, 1913. dec. 31.

A városi tanács.

TOM A BÉLÁT LE AKARTÁK TARTÓZTATNI.

Kicsikart ujévi ajándék.

Nagy ijedelem volt tegnap este a Mozikirály előadása előtt. Javában öltöztek a színészek, már közönség is volt a nézőtérén, mikor megjelent a férfioltozóban egy rendőr és felmutatott egy sürgős elővezetési parancsot.

— Tompa Béla színészt keresem.

— Tessék, én vagyok, felelte halálsápadtan a fiatal király, a kedves Mozikirály.

— Szigorú parancsom van a rendőrbíróstól, hogy Tompa Béla nevű színészt azonnal a rendőrségre kísérjem. Tessék velem jönni.

— De nem megyek! . . . Hova gondol maga? Nem látja, hogy két perc múlva kezdődik az előadás.

— Akkor erőszakot fogok alkalmazni.

Akkor már értesült a fenyegető veszedelemtől maga a direktor is, aki sietve rohant le a színházi irodából.

— Mi az, mit akar maga?

— Parancsom van, hogy Tompa urat azonnal előállítsam.

— Miért? Megvannak maguk örülve?

— Nem tölthetem tovább az időt kérem. Azonnal induljunk, vagy vitetem.

Az ügyelő már ekkor megnyomta a csengőt, a függöny felszaladt és megkezdtek az előadást. Az öltözőben rémes percek voltak, hideg gyöngyecsapok ültek ki a homlokokra, Medgyaszai, Leövey néma megdöbbenéssel néztek egymásra és lesték, hogy mit fog csinálni a direktor.

A törvény nevében, mondta a rendőr és vállon ragadta a kifestett királyt.

— Várjon, ne bolondozzék . . . hát nézze . . . valamiképpen nem lehet ezt holnapra halasztani.

— Egy mód van rá.

— Nos?

— Ha Tompa ur azonnal kifizeti a reá kirótt száz korona pénzbüntetést. Különben viszem és becsukjuk.

Izgatott percek következtek. A direktor szemrehányást tesz Tompának, hogy idáig hagyta érni a dolgot, kérdezte, hogy mi a csudát csinált és lassan kihuzta a pénztárcáját.

A rendőr átvette a pénzt, tisztelgett és

TELEFON 10-70.

LIFT.

TELEFON 10-70.

MODERN FOTOGRAFIA D A J K O V I T S
S P E C I A L I S T Á J A Nagyvárad. Sas-palota.

nyugodtan távozott. A direktor dühös volt. Mérgiben haza ment.

Medgyaszai csendesen kopogtat a Tompa ajtaján.

— Te Béla, mi volt ez a

— Pszt! . . . Nagyszerűen sikerült megválni a dirt! . . . Csak kell egy kis újvi ajándék. Itt a százas, nézd. De el ne mond valakinek.

— Hát a rendőr?

— Színész volt. Jó színész, mi? Az idézés igazi, mert a eselédem miatt megbüntettek 2 koronára. Hőhőhő.

Elárverezték Farkas József vagyonát.

A Magyar Bank megvásárolta a kertészeti telepet.

Tegnap délután szomorú árverési aktus játszódott le a nagyvárad kir. törvényszék épületében levő „Árverelő teremben“, amely nagyon sok fényes és gazdag ekszisztencia tönkremenésének volt a tanuja.

Élénk megdöbbenést keltett annak idején, hogy Farkas József, akinek virágzóan szép kertészeti telepe volt, egy szép napon bejelentette fizetéképtelenségét. A hitelezők megkérték ellene és felesége ellen a csődöt s így a hatalmas vállalat tönkrement. Farkas József ugyanis, mint ismeretes, szerencsétlen telekspekulációkba bocsájtkozott s a gazdasági helyzet rosszabbulásával ennek esett áldozatul a szép és gazdagon jól védendő egész kertészet is.

A csőd eljárás során tegnap játszódott le az utolsó aktus, a gyönyörű vagyon fellett megperdült a dob.

A Váradvelencén levő hatalmas és gazdag kertészeti telep, összes felszereléseivel egyetemben, köztük a gyönyörű villával és Farkas József egyéb kisebb ingatlanával, földjeivel, vagy félmillió korona értékben árverés alá került.

Délután 3 órakor kezdte meg az árverést Csathó Jenő bírósági végrehajtó. Igen sok érdeklődő jelent meg, komoly árverelő azonban mindössze kettő volt, Jelinek Ferenc kertész, és a Magyar Bank. Jelinek dr Géher Lambert ügyvédjével jelent meg, a Magyar Bank képviselőjében Schenker Ferenc vezérigazgató és dr Adorján Emil ügyvéd jelent meg. A Magyar Bank tulajdonképpen a legerősebben van érdekelve a Farkasféle csődnél. Erős küzdelem folyt a két fél között. Jelinek felment 40,000 koronáig, a Magyar Bank azonban tovább licitált és 50,000 koronáért — először, másodsor, harmadsor, senki többet, — magához váltotta a csődvagyon legnagyobb részét.

ELISMERÉS.

Margit: Van egy nagynéném; félig süket és félig vak szegény.

Mici: Micsoda pompás gardedám lehet ez a te nagynénéd!

A KÖZÖNSÉGHEZ!

Minden munka csak akkor igazán szép és nemes, ha van olyan célja, amelyért dolgozni, fáradni, küzdeni méltó és érdemes.

Keresztény lap vagyunk, áthatva attól a szilárd, semmiféle akadály által le nem küzdhető meggyőződéstől, hogy Magyarország közvéleményének keresztény irányban kell ujjá formálódnia, mert különben ez az ország megszűnik ország lenni, megszűnik Magyarország lenni.

Ma a sajtó a közvélemény. Nem a közvélemény szócsöve: maga a közvélemény. A sajtó képes egy ország, egy város közvéleményének olyan irányítást, olyan kifejezést adni, mely az illető ország, az illető város polgárai igazi közvéleményének egyszerűen meghamisítása — s mégis sajtója útján fogják azt a várost, azt az országot megítélni.

Miért van az a hire Szent István birodalmának, hogy szabadkőműves modern Izrael? Mert sajtója 90 százalékában nem a magyar, hanem a szabadkőműves, keresztényellenes közvélemény jut kifejezésre és ez a közvélemény magával ragad hej be sok jóhiszemű magyar embert is!

Miért ismerik Szent László városát a keresztényellenes irányzat egyik erős várának? Mert sajtója egy részében — ravaszul pártérdek hazug köpenyegé mögé bujva — egyenesen a kereszténygyűlölet durva hangja szólal meg.

Aki a közvéleménynek ezt a hazug irányítást azzal szolgálja, hogy keresztényellenes lapokra fizet elő, ellensége a keresztény Magyarországnak, ellensége családjának, saját magának.

Ami küzdelmünk célja: felrázni ezt a pártharcok által szétszaggatott és ravasz ellenségek által jobbról is, balról is idegen nem-keresztény érdekek szolgálatába hajtott, egyébként szánalmasan közömbös keresztény magyarságot, rámutatni arra, hogy ma minden keresztény magyarnak nem egymást ütni, hanem egymást támogatnia kell, egymással szorosán össze kell fognunk, mert máskülönben elpusztulunk és élelmes idegen had zsákmányává leszünk.

Husadik éve küzdünk egy főséges, nemes ideálért: a keresztény Magyarországért, a keresztény Nagyváradért, Szent István országáért, Szent László városáért.

Nem volt hiábavaló eddigi munkálkodásunk. Husz év alatt sokat fejlődöttünk, sokat haladtunk. De hol vagyunk még a céltől? Hol van még az az ideál, hogy Nagyvárad ismét Szent László városa legyen?

Pedig ez csak tőlünk függ, Nagyvárad keresztény lakosságától, Nagyvárad keresztény polgárságának öntudatra ébredésétől.

Egy erélyes, elhatározó lépés eldönti a küzdelmet. Vallja meg minden keresztény, minden vallásos meggyőződésű polgára e városnak, hogy nem tűri e város, e vár-

mege arculatának meghamisítását idegen üzerek által, hanem az igazi, keresztény és magyar közvélemény tiszta lobogója alá, a keresztény sajtó önzetlen hiveinek táborába sorakozik.

Keresztény és magyar meggyőződésünket első sorban azzal valljuk meg, ha nem pártoljuk elleneinket, a vallástalan szabadkőműves lapokat, melyek pártok hazug célgére alatt árulják a kereszténygyűlölet maszlágát, hanem meggyőződésünknek, családi körünk tiszta levegőjének megfelelően csak keresztény lapot járattunk!

Az új év kezdetén azzal a meggyőződéssel fordulunk a nagy közönséghez, hogy megérti a kor sürgető, hívó, követelő szavát.

Legyen e város, e megye keresztény közönsége apostola a keresztény restaurációnak s találja meg a maga igazi közvéleményének igazi kifejezőjét a Tiszántúlbán!

Lapunk minden tekintetben modern színvonalon álló, élénk, változatos ujság, pontos és megbízható hírszolgálat s ezek tekintetében a többi vidéki lapot nemcsak föléri, hanem akárhányszor felül is mulja. Mindig felülmulja abban, hogy a keresztény morál alapján állva, joggal kér bebocsáttatást a családi szentélybe is, melynek erős őre, sohasem szenzációéhes felzavarója.

Lapunk új előfizetői is megkapják a Tiszántúl újévi naptárát.

Az előfizetési feltételek lapunk homlokán olvashatók.

A TISZÁNTÚL
szerkesztősége és kiadóhivatala.

HUMOR.

*

HATÁSOS VÉDELEM.

Védőügyvéd: Védencem korántsem oly romlott és bűnös, mint azt az ügyész állítja. Elvett 200 frankot igaz, de hozzá sem nyult a tárcához, amelyben 10.000 frank volt.

Vádlott (felzokog).

Az elnök (megindulva): Ön bánja tettét?

Vádlott: Igen, hogy nem vettem észre a tárcát.

*

A MUCSAI SZINHÁZ.

— Mit játszanak ma?

— A két testőrt.

— Kettő? Tudomásom szerint három volt.

— Igen, de az igazgató a társulat csekély létszámára való tekintettel csak kettőt mert a cimbe kiíratni.

*

A GYERMEKSZOBÁBÓL.

— Elhallgatsz mindjárt ezzel a nagy lármával! Nézd a publi milyen csendes.

— De mama, hiszen ez az ő szerepe, mert most olyat játszunk, ő a papát adja én meg téged

Kováts Kálmán

mű-asztalos

Nagyvárad, Vámbáz-utca 33. (Gázgyárral szemben.)

Készít: egyszerű és mű-butorokat, teljes lakásberendezés, valamint mindennemű asztalos munkákat. Állandó raktár bel- és külföldi áruanyagokból. Telefon 99. sz.

Merénylő malomtulajdonos.

Rökölt a rendőrré. — Megakadályozott szerelmi dráma.

Tegnap este 6 és 7 óra között revolverlövésre futott össze Vaskóh főuteájának osendes lakossága.

— Rálöttek egy rendőrré! Adták szájról-szájra az emberek. Csakhamar megjelent a csendőrség is, mire vad hajsza fejlődött ki. Az üldözők között első volt maga a községi rendőr, aki szerencsésen megmenekült a szívének szánt revolvergolyók elől.

Legnagyobb volt az összefutott emberek meglepetése akkor, mikor a csendőrök hosszú hajsza után elfogták a merénylőt, Steiner Viktor malomtulajdonos, községi pénztáros személyében.

A kihallgatás során igen érdekes részletek kerültek nyilvánosságra, melyekről tudósítónk a következőket jelenti.

A vaskóhi gyöngy.

Popovics Juliska már rég elvállva élt férjétől, Benye Sándortól. Az elválás óta csaknem minden évben történt miatta valami Vaskóhn, ami a bíróságoknak okozott sok dolgot.

A legújabb eset tegnap este játszódott le. Popovics Juliskának ugyanis igen erősen udvarolgatott Sukla Sándor községi rendőr, aki ugrátszik nem hiába pazarolta idejét a menyecske után.

A szemrevaló asszony megtetszett Steiner Viktor malomtulajdonosnak is, aki mindenáron kiakarta ütni a nyeregből a rendőrt. Mikor látta, hogy semmiféle eredményt sem tud elérni, elhatározta, hogy elteszi lábálól a vetélytársat.

Veszélyben a számvevő.

A mult héten szerdán este Király György vaskóhi járási számvevő hazafelé igyekezett, mikor utközben szembe jött vele Steiner Viktor. A sötétségben nem ismerte fel Steiner Királyt és revolvert rántott rá.

Ha idejében nem fedezi fel kilétét a számvevő, lelövi a vakmerő ember. Az esetet titokban tartották. Pénteken este az utcán egyedül sétált a csendőrség egyik tagja s gyanútlanul haladt a templom felé. Egyszerre előtte termett Steiner és ő rá is ráfogta a revolvert. Lövésre azonban nem volt ideje, mert a csendőr leütötte karját, mire Steiner futásnak eredt. A csendőr üldözőbe fogta a merénylőt, aki Király számvevő udvarába menekült és onnan futott tovább a kertek alján. Steinernek ekkor is sikerült büntetés nélkül meguszni a tettét.

A két lövés.

Hétfőn Sukla Sándor községi rendőr ismerősei leveleket kaptak Steinertől, amelyben figyelmezteti őket, hogy kerüljék Suktát, mert le fogja löni és nem akarja, hogy másban is kárt tegyen a revolvergolyó. Egyben arra kérte az illetőket Steiner, hogy figyelmeztessék Suktát, hogy győnjon meg minél előbb, mert tiszta lelkiismerettel akarja másvilágra küldeni. A leveleket megmutatták a rendőrnek, aki üres fenyegetésnek tartotta az egész dolgot. Mindazonáltal óvatosságból nem mutatkozott egyedül az utcán.

Sukla Sándor tegnap este Vulkán Emil segédjegyző társaságában indult el a község-házról. Alig tettek pár lépést, mikor Steiner Viktor elibük ugrott és revolvert rántva ketszer egymásután Suktára lött. Az egyik golyó a rendőr karja alatt, a másik a rendőr és a segédjegyző között repült el. Több lövést nem tudott tenni, mert a rendőr hatalmas csapást mért karjára. Steiner erre futásnak eredt. Vad hajsza fejlődött ki, melyben résztvettek a megérkezett csendőrök és a lakosság is. Félórai üldözés után elfogták Steinert, akit nyomban letartóztattak. A vizsgálatot folytatják.

A „Szabadság” jubileuma.

*

Kollegiális örömmel üdvözljük lap-társunkat, amely a mai nappal a negyedik tizedet rakja homlokára. Maga ez a tisztes kor megbecsülést érdemel, de különösen akkor, ha tisztességben telt el.

A váradi redakciókban meghatva beszélünk erről a szép jubilálásról, de a mi örömnöknél és elismerésünknél százszorta többet ér az az imponáns ünneplés, amely a község körében hirdeti a lap megbecsülését.

Elvitázhatatlan, hogy a Szabadság ragyogó multra tekinthet vissza, viharok verdesték, átélte több generáció forradalmát s ha meg is hajolt a lebirhatatlan erők előtt, mindig büszkén gondolhat vissza a lázas küzdelmekre. Sikerült neki rokonszenvet, sőt tiszteletet és tekintélyt biztosítani a nyomtatott betű számára. A régi nemes urak szívesen használták és szívesen használnák szócsovéük gyanánt; szívesen diszkurálnak el hasábjain komoly és vidám históriákat, erős fegyvernek tartották a „Szabadságot”, dolgoztak benne, lelkesedtek vele és most a jubileumi aranyos albumban szinte elfogódva idézik a mult ködéből letűnt évtizedek haragos, nemes emlékeit; fiatalos harcok, törekvések, lázongások és küzdelmek patinás trofeumait. S hogy a Szabadság ma is a kultura aranysekere, az alapítójának, Laszky Árminnak kiváló érdeme, aki még ma is, hosszú hossza negyven év után lankadhatatlan ambícióval irányítja a lapot.

Elsősorban neki gratulálunk ezen az ünnepeles napon. Azután üdvözljük a lap jelenlegi gárdáját, amely igyekszik hű maradni a nagyevű elődök tradíciójához és féltékeny gonddal őrzi a lap korrekt felfogását, intakt szellemét és nobilis modorát.

A szultán egészséges.

Konstantinápoly, dec. 31.

A szultán egészsége teljesen helyreállott. A bulletinek kiadását beszüntetik.

Tangó-láz Nagyváradon.

— Emelkedőben. —

*

A bevezetés kérem szépen, komoly. Az idei szezon legnagyobb szenzációja, akármit is beszélnek, a tangó. Így a tangó, úgy a tangó és amúgy a tangó. Komoly elmefuttatások, és u. n. szellemességek, mind-mind a tangó körül forogtak. Vagy a tangó forgott körülöttük? De ez nem lényeges. Szigorú császári rendelet tiltotta el a komoly uniformistól a legnyugatibb táncot, lányos mamák mély megbotránkozással mondták a szót, de csak magok közt, hogy tangó. Mert az egy szemtelen tánc, az egy erkölcstelen valami, amit ronda korcsmák mámoros gőzében táncolnak a jasszok. Pedig kérem, engedjék meg nekem kimondani, hogy a tangó tisztességes, szép tánc, épp olyan tisztességes, mint például a boston, vagy a csárdás. Ó, ne tessék mosolyogni, én a szelid szalon tangóról beszélek, nem a kabaré-színpadok tangójáról. És ez kettő. Mert engedelmet kérek, láttam én már a bostont is úgy táncolni, — no nem a báltermek parkettjén, — hogy — minden volt, csak nem táncesztetika. De azért ki merné kimondani a szigorú szentenciát, hogy a boston nem való a villanyfényes parkettre . . .

*

. . . Antalfy Margitka kolonjába szaladtam fel a minap, hogy lám, milyen nagy szeretet modern városunkban az a bizonyos tangó-láz. Hát konstatálni kell, hogy nem egy pillanat alatt hódított meg bennünket. Lassan, de annál biztosabban. Eleinte, hogy is mondjam, csak úgy tangózt. Ma már? A mamák egyszerűen odavannak. Hogyne, mikor lefőzték őket a kedves, kicsi lányait. A legkisebb, a babakolomban mindenki tangózik. És látni kell, hogy tangóznak a bájos babák. . . Patzkó Sárika kész művész a tangóban is. Szöllősy Margitka, Szöllősy Jolánka stb. stb. És most elárulom, hogy erre fel a mamák elhatározták, hogy ők is csinálnak maguknak tangó kurzust. Karácsony után kezdődik és Kenéz Sándorné áll az élén, védnökön pedig az egyik tábornokné lesz, a neve még egyelőre titok. A váradi urileányok közül a legfrissebb tangó-táncosnók: Géczy Andrea és Magda, Forgách Hajnalka, Pozsonyi Olga és ki tudná felsorolni valamennyit? Farsangra, ugyanis mint bálitüdősítő, bejelentetem előre, hogy a váradi báltermek parkettjére teljes hódító díszben bevonul a tangó.

*

Tangózni tanulok, most határoztam el, míg a cikket irtam. Különbösen is mint lelkiismeretes bálitüdősítőnek, értenem kell a tánchoz. És a tangó-láz — ragadós. Csak éppen beléptem a terembe, már megfogott, tévedés kérem, egyelőre nem a tangó-láz, hanem a művész. — Jöjjön tangózni felkiáltással rohantak felém a tangók, illetve tangózók.

— De kérem, én . . . én csak néző vagyok. Nincs időm, vár a szerkesztőm.

— Csitt, nem lehet kitérni, itt mindenkinek tangózni kell. Pont.

Hát jó. Egy tangó-lendülettel ledobom a nagykabátom.

— Egyszerű az egész, mondja a művész. Felállani. Kérem, a teattartás nem elég tangós. Na most nézzenek ide. Bemutatom a figurákat. Nincs sok,

ORVOSILAG TÖBB SZÁZ ESET BENAJÁNLAV.
TELEFON 10-39. □ TELEFON 10-39.

KEPESELEK
ORVOSI KÖTSZERÉSZ ÜZLETE
NAGY-VÁRAD „SAS-PASSAGE“
ATJÁRÓ. Ajánlja saját készítményű

sérvkötőit, szuszpenzoriumok, fecskendők és beteg-
ápolási cikkei, u. m. egyenestartók,
haskötők, ágytálak, bidég,
anatómiai sérvkötők, amelyek a sérvet állan-
dóan visszatartják, múltá-
bak és művétagok, gummi cikkek, harisnyák stb. és a még fel nem sorolható cikkek.
Külön próbaterem női és férfi kiszolgálására. :: Óriási nagyraktár. :: Tisztviselők és iparosoknak árengedmény

csak egy tizenkettő és ezeknek a változatai. Az első figura: glissé, most pamarsé, troasé, carré, most a tangó lépés, idenezni, tangóó, csuszó tangó, nagy olló, kis olló, (gyengébbek kedvéért: ez nem az, amivel vágnak) pirhuette, körglissé, boston-tangó. Kész. Látták?

— Nem. Volt az egyhangú felelet. T. i. a művésznő szoknyája nagyon hosszú volt. A lépéseket egyszerűen eltakarta . . .

— No kezdjük. És kezdik. Hangzanak a vezényszavak . . . Egy, kettő. Kezdem: Glissé, carré, troasé, no most, tangó, ó . . . ó . . . Ujra. Nem jól van. Tangó lépés. Egy, kettő. Ballal kezdeni. A kezeket kifelé, nem befelé. Nézze kérem, ne jobbra hajoljon, hanem balra. Maga pedig ne balra, hanem jobbra. Nem kell a táncosnő felé fordulni. Most szabad . . . Ugy, jól van, tangó, tangó, csuszó-tangó. Az ollónál vigyáznunk. Egy, kettő. Megfordulni. Jobb láb köröz, kis olló. Ugyanigy. Gyorsabban Tangó-lépés újra. Kitarítás. Pimett, kör-glissé, bostontangó, kész . . . Ujra. Sietni. Élénkebben. Vigyázat. Tangó-lépés. Kés, villa . . . vagy izé . . . Olló, nem gyermek kezibe való . . . Igy. Pihenjünk. Inkább elmondom visszafelé a tangófigurákat . . . Elméletben nagyszerűen megy. Olló, kis olló, nagy olló, közép olló, bostontangó, csuszó-tangó, mászó-tangó, futó-tangó, express-tangó, . . . ting-tang . . . ó . . . carré, glissé, fordítva. Jobb láb elől. Troasé, parmassé, papirmassé, vagyis pamarsé, piri . . . piri pimette, gloszé . . . azaz hogy glissé . . . No még boston-tangó . . . Jaj, elég . . . vigem . . . Tangószinű zsebkendővel letörlöm az izzadságot. A tükörbe nézek. Az arcom is tangószinű . . . Kezdeni . . . Szól a zongora . . .

— Kis leány, maga csal . . . tangó helyett onstepet táncol . . . Ezt a kritikuss-máju néző mondja az egyik bájos és szép tangó-táncosnőnek . . . Nem is igaz. Jó volt . . . No még egyszer, utoljára . . . Pompásan megy. A táncosok nagyszerűen tudják, a táncosnők meg éppen . . .

— Barátom, a tangó, a tangó, a tangó . . . ! Valami nagyszerű, de valami rremek . . .

. . . Elmenet megnéztem a hőmérőt a szalomban . . . a tangóláz: 360 fok. Plusz. Celzius szerint . . . Ó a tangó . . .

A „Tiszántúl” naptára.

*

Ujév napján, szép és értékes ajándékkal lepi meg a „Tiszántúl” előfizetőit. Nem szokásunk a dicsekvés, a sokat ígérés és keveset adás, de azt nyugodt önérzettel monthatjuk, hogy a „Tiszántúl”, amely mindég a közönség lelkes, és önzetlen szolgálatában állott, most sem fog fél munkával olvasói elé lépni, hanem minden tekintetben pompás és nívós naptárral kíván boldog újévet olvasóinak. A „Tiszántúl” egész gárdája, a szerkesztőség tagjai: és a külmunkatársak, lelkes buzgalommal dolgoztak, hogy minél szebb, minél értékesebb és maradandóbb becsű ajándékkal köszönjék meg a közönség eddigi elismerését, támogatását lapunk iránt.

A Tiszántúl Naptára vaskos, hatalmas, több mint 200 oldalos kötet. A naptári részen kívül dr Vuoskies Gyula volt felelős szerkesztőnk cikkét közli a 20 éves „Tiszántúl”-ról, majd az év története következik, azután pedig a nívós és értékes szépirodalmi rész. A „Tiszántúl” írógárdájának és a budapesti előkelő íróink tollából közöl novellákat, verseket. Aktuális dolgok, a váradi kath. intézmények és adomák rovata teszi teljessé az irodalmi részt.

Külön meglepetés lesz olvasóinknak a nagy fáradsággal összeállított, de teljes, megbízható és pontos eimtar, amelyet eddig nagyon nélkülözött a közönség.

A Szent László-nyomda a naptár kiállításával igazán elismerésre méltó, szép munkát végzett.

A „Tiszántúl” naptárát nemcsak minden eddigi előfizetőnk, hanem az új előfizetőink is megkapják kivételes kedvezményképpen. A naptár szétküldése folyamatban van.

Midőn a Naptárt szárnyára bocsátjuk, kérjük olvasóinkat, barátainkat, támogassanak bennünket, továbbra is, szervezzenek minél több hivat, barátot, előfizetőt a „Tiszántúl”-nak.

A szentmártoni remete.

Egy öreg természetimádó Vitális falujában.

Aki még ma is siratja Husz Ábrahámot.

Ugy-e furcsán hangzik, hogy abban a faluban, melyben az utolsó bihari betyár élt, ahol vad indulatok, fékevesztett, gyűlöletes szenvedélyek tomboltak nemrégiben, ott egy csendes öreg bácsi visszavonulva él, aki az emberekkel is alig érintkezik, a felnőtteket kerüli, a gyermekeknek pedig szeret sokat prédikálni. Oktatja őket sérthetetlen dolgokról magyarul előttük s a végén sok-sok cukrot ad nekik.

S a faluban, a hol vastagnyaku református emberek laknak, megilletődött respektussal néznek ez öreg sárból rakott falal körülvett rozoga portájára. Az asszonyok csodálolgatnak beszélnek róla, a férfiak pedig hallgatnak s úgy is irigylik azt a szép suma pénzt, ami a ház küszöbe alatt bizonyára el van ásva. Mert erről mindenki szentül meg van győződve s mikor a szomszédoktól az iránt kérdezősködünk, hogy miből él az öreg remete, kórusban vágják rá:

— Óh instállom, hisz el van a sok pénz ásva a küszöb alatt.

Amilyen jól ismerik az öreget a falubeliek, olyan kevésbé ismerik kívül a falun. S jó magunk is csak onnan tudtuk meg, hogy a napokban az ujfalusi vásáron talákoztunk egy szentmártoni atyafival, aki nagy komolyan megkérdezte tőlünk:

— Ugyan kérem, tessék, már megmondani, igaz az, hogy Husz Ábrahámot felakasztották?

— De még milyen régen.

— Na tessék. Hát abban mi igaz, hogy „izraelita” lett volna?

— Persze, hogy igaz, de mért fájlalja azt maga olyan nagyon?

— Epp itt rejlik az elégtétel instállom. Van mi nálunk egy ember, aki ma sem hiszi.

— Ki az?

— Az öreg Tauseiger Ábrahám, a mi remeténk.

Ez az utolsó szó különösen hangzott az atyafi szájából. Tovább faggattuk s így mondotta el, hogy az öreg Tausziger milyen elvonultságban él. Invitálására átmentünk Berettyószén mártónba. A katolikus templomon túl, a falu délkeleti oldalán lakik az öreg. Alacsony fehérre meszelt házban lakik.

Az ajtón egyszerű fazár van. A szobában a legegyszerűbb butorzat s szinte kirivólag hat annak a „huzó muzsiká”-nak a látása, melyet ott lep a por a sifon tetéjén. Mikor beléptünk az öreg bácsi az ágyszélén ülve szomorkodott.

— Mondja kedves Tausziger bácsi, mi az oka, hogy maga ilyen visszavonultan él?

— ez volt az öreghez intézett első kérdésünk.

— Jaj uram, azt nem szabad senkinek sem tudni.

— De egy keveset csak elárul belőle?

— Semmit, érte: semmit.

— Még a feleségem sem tudta.

— Mikor halt meg a felesége?

— Vagy öt éve. Két nappal a fiam halála után.

Szomorú, bánatos hangon mondotta ezt Tausziger bácsi, kiérett belőle a mérhetetlen fájdalom.

— Nagy fia volt?

— Huszonegyéves. Övé volt az a harmonika, mely ott pihen a sifonon.

— S maga templomba sem szokott járni?

— Nem, én természetimádó vagyok.

— Természetimádó? Hát hogy juthat magának ilyesmi eszébe?

— Sokat olvastam róluk, mikor talmudista voltam Pozsonyban. Az az igaz hit: imádni a természetet s csak annak élni. Ha gazdagnak születtem volna, most a természetimádók hitének prófétája volnék.

Az öreg itt elhallgatott egy pillanatra s hirtelen fordulattal megkérdezte:

— Mondja, ha újságíró, tudnia kell, igaz hogy egy pár éve felakasztottak egy zsidót, Husz Ábrahámot?

— Igaz.

Fájdalmas, üvöltésszerű ordítás volt rá a felelet. Az öreg leborult az ágyra s keservesen jajgatott tovább.

Otthagytuk. Nem zavartuk fájdalmában. Hadd sirassa meg a természetimádó a sziget zsidót.

MARKOVICS SÁMUEL Amerikába hajózott.

Elmenekült a büntetés elől.

A napokban kipattant a hír, hogy Markovics Sámuel volt nagyváradi postatiszt ellen a nagyváradi kir. törvényszék vádtanácsa elfogatási parancsot adott ki. A volt postatiszt ugyanis öt éven át csalta, lopta a szegény pénzes postásokat, akik nem merték feljelenteni a bűnös felebbvalót.

Mikor azonban rájöttek és pozitív bizonyítékok kerültek Krammer postafelügyelő kezei közé, fegyelmi vizsgálatot indítottak Markovics ellen, aki mindent töredezdelmesen bevallott és késznek nyilatkozott az elsikkasztott összeget megtéríteni. Állásától elmozdították.

Siket Traján postaigazgató, a fegyelmi eljárás befejezése után is rendkívül diszkrétan kezelte az ügyet, lévén az igazgató ur célja az, hogy megvédje a posta presztizsét és szenttelen hirnevét. Azonban a kereskedelmi miniseter utasítására, de meg az egyik megkárosított postás feljelentésére is az ügyészség hivatalból megindította a vizsgálatot Markovics ellen — mint azt tegnap megirtuk — 493 rendbeli csalás és lopás miatt.

Az ügyész vádat emelt s a diszkrétan kezelt Markovics ez idő alatt szabadon volt, Budapestre költözött s Akácfa-utára kézbesítették tegnap az elfogatási parancsot.

Kinos meglepetést keltett tegnap az a hír, hogy a vádtanács parancsa immár illuzórius, amennyiben Markovics már több mint egy hónapja Amerikába vitorlázott. Fél a büntetéstől.

Az elsikkasztott összeget bírói létbe helyezték. Még 5 többet is fizetett vissza 80 koronával s efelől úgy intézkedett, hogy ezt

összák szét a megkárosított postások között.

A törvény sujtó keze azonban aligha fogja utólni.

Pusztít a tél a Keleti-tenger partján

Berlinből írják: Tegnap borzasztó hó-zivatar lepte meg Berlint és környékét. A forgalmat csak rendkívüli nehézséggel lehet főtartani. A kocsiforgalom csaknem szünetel. A közúti vasut forgalmát a minimumra redukálták. A vonatok mind nagy késéssel érkeznek. A keleti tengerpartról egyre kedvezőtlenebb hírek érkeznek. A tengerpart helyzete kezd veszedelmes lenni. Holsteintól keleti Poroszorszáig nagyon sok kikötőhely egész viz alatt van. A hajóforgalom teljesen szünetel.

Flensburgban a víz elöntötte a kikötő környékén lévő utcákat. A pályaudvaron megérkező utasokat úgy kell a vizen áthordani. A tengeren a gőzhajók nem közlekednek.

A kieli kikötőben a vizállás két méterrel és husz centiméterrel nagyobb a rendesnél.

A kikötőhöz közel lévő utcákat elborította az áradat. A forgalom teljesen szünetel.

Varnemündében borzasztó orkán dühöng. A tengerparti sétaut tönkrement. A segítségül kiküldött katonaságot visszarendelték. A Dániával való közlekedés szünetel.

Greifswaldban az áradás tovább terjed az egész városrészeket vág el a forgalomtól. A vonatok kivétel nélkül késnek néha két órát is.

Stralsund és Rügen között a közlekedés megszűnt és Rügen szigete a forgalomtól teljesen el van zárva.

Heringsdorffban a nagy hid és a családi tengeri fürdő komoly veszedelemben van. A vasuti forgalom itt is megszűnt. A partmenti kaszinó teljesen víz alatt van.

Stettinben a közúti vasut nem közlekedik. A vonatok nagy késéssel érkeznek.

Dánia tökéletesen el van zárva a Németországtól való forgalomtól. Egyetlen komp sem indul a szárazföld felé. Kohibergben a tengerparti sétaut tönkrement. Több halászházikó víz alatt van. Misdroyban az árvíz elvitte a családi fürdőt. A nagy tengeri hid bármely pillanatban leszakadhat.

Szvinemündében egész utcák vannak víz alatt.

Hasonló hióhírek érkeznek Biezból, Vismarból, Lübeckből és Königsbergből. A borzasztó hóvihár az egész Rajnavidéken, Hessianben, Massauban, Turingiában és a Feketeerdőben tönkretette a telefont és távirót és a vasuti forgalmat.

„The Roosevelt Shoe“

amerikai cipők

12.50 és 16.50 kizárólag

Reichard Dezső

cégnél

Rákóczi-ut Orsolya zárda

épületében kaphatók.

..HIREK..

***

Ujév.

Az éjjel egy titokzatos vendég érkezett, kinek rejtélyes egyénisége az egész világot élénken érdekli: az újév, 1914 megérkezett. Meg lehet állapítani, hogy vidámságot hozott mindenhová s nincs senki, akit szép reményekkel ne töltene el. A nyomor tanynán épp úgy, mint a megelégedettek asztalánál vidámság köszöntötte az újévet.

Mintha az elmúlt év kimultával vége szakadt volna minden bajainknak, miket az ránk hozott. Ugy tűnik fel előttünk az újév, mint a jövő, már pedig a jövő mindig szép, mindig rózsás. Ime tehát itt van az újév: a boldogabb jövő első napja. Azért kedves e nap, mert mindenki egyformán szépnek tartja hát még az elmúlt csunya év után, s mindeki elhiszi e napon, hogy boldog újéve lesz, s azért nem látszik szólás módnak a boldog újév kívánása. Reményekkel telt szivekből jó e kívánás s oly szivekhez szólnak, melyeket ugyan oly reményekkel töltenek el.

Mi is e jó kívánattal köszöntjük olvasóinkat s munkatársainkat s szivből kívánunk boldog új évet!

*

Az ó-év estéjén a székesegyházban a hívek nagy serege adott hálát Istennek az elmúlt évben kapott kegyelmekért, hogy Isten megadta érnünk ez év végét. *Petsor* Antal felszentelt püspök tartotta a litániát s dr *Vucskics* Gyula kanonok magas röptű szentbeszédet mondott, melyben megrázó erővel fejtegette a jelen élet nyomorúságait s a jövő élet felé irányította a hallgatóság figyelmét.

*

Ma, újév napján a templomokban a szokott időben lesznek az ünnepélyes istentiszteletek.

A székesegyházban délelőtt 9 órakor az ünnepélyes szentmisét dr *Belopotoczky* Kálmán v. b. t. t., nagyprépost, a szentbeszédet pedig dr *Némethy* Gyula tb. kanonok tartja.

Az olasz plébánia-templomban délelőtt 9 órakor *Imrik* S. Zoltán tartja a szentmisét.

A Szent László-templomban délelőtt 9 órakor az ünnepélyes szentmisét dr *Lestyán* Endre plébános, a prédikációt pedig *Dráveczky* Zsigmond káplán tartja.

A váradi-velencei plébánia-templomban az ünnepélyes szentmisét *Szmetka* L. Odön főgimnáziumi igazgató, prem. r. házfőnök, a szentbeszédet pedig *Halász* Gyula plébános tartja.

Mindennapi esetek.

*

Thea dugóval.

Egy társaságban a vonatról való lelézésről lévén szó, egy ur a következő históriát mondotta:

— Valamelyik Karácsonykor vidéken voltam s mikor vissza akartam jönni, akkor az egyszer késtem le. De annak sem én vagyok az oka. Mikor kimentem a vasúthoz, még volt elég idő az indulásig. A hordárnak átadtam a podgyászmotort s megmondottam neki, hogy második esengetéskor jöjjön be a restibe s szóljon nekem. Pénzt is adtam neki, hogy váltsa meg a jegyemet.

Magam pedig bementem a restibe s rendeltem egy csésze theát.

Második csengetés után jelentkezett is a hordár:

— Nagyságos ur, a vonat mindjárt indul. A podgyászt már betettem.

— Fizetek, kiáltottam a pincérek felé s nagy ámulatomra a fizető rögtön mellettem termett.

— Mi volt kérem?

— Egy csésze thea.

— Hatvan kérem. Rummal volt kérem?

— Igen.

— Hetven kérem. Elkészítve szervirozták?

— Nem.

— Nyolevan kérem.

Hány kocka cukor volt?

— Öt.

— Kilencven kérem. Miben volt a rum?

— Ebben a kis üvegben.

— Volt az üvegben dugó?

— Volt.

— Egy korona kérem.

Egyéb nem volt.

— Nem.

— Egy korona tíz kérem.

Fizettem s nagy sebbel-lobbal elloholtam. S képzeljék a vonat az orrom előtt megy el. S mindennek a buta fizető az oka. Elmentem az állomásfőnökhöz s jelentettem, hogy a pakkom elvitte a vonat. Aztán pedig mit tehettem volna mást, visszamentem a restibe s mert a theát nagyon szeretem, újra rendeltem egy csésze theát rummal — de dugó nélkül.

(ks.)

* **Az Urak Mária Kongregációja** ma fél hétkor tartja rendes összejövetelét.

* **Ex-lexben a város.** Amióta az emlékezetes esztendő átélte az ország, azóta tudjuk tulajdonképen, hogy mi is az ex-lex. A mai nappal Nagyvárad városa belejutott az ex-lex állapotba. Az 1914. évre nincsen törvényes költségvetése. *Szűcs* Géza városi főszámvívő ugyan már összeállította a mai nappal kezdődő esztendő budgetjét de még az nem jutott nyilvánosságra sem. A nyomdából 3—4 nap alatt kikerül az óriási fáradtsággal összeállított költségvetés az onban még az keresztül megy a pénzügyi bizottság retortáján s csak azután kerül rendkívüli közgyűlés elé és végre a miniszterhez. Addig pedig még jó idő eltelik ex-lexben. Na de csak nagyobb baj ne legyen az új esztendőben!

* **Amerikai pénzek.** Miután tapasztalat szerint az Észak-Amerikai Egyesült-Államokba kivándorolt egyének megtakarított pénzeiket kis bankárok útján, vagy ajánlott levelekben küldik haza s így nehezen szerzett keresményük könnyen elveszhet, avagy visszaélés prédájává lesz, belügyminiszter ur 104116—1908 V.-e. számú körrendelete alapján a rendőrkapitányi hivatal figyelmezteti az érdekelteket, hogy küldött pénzeiknek kellő biztosítása céljából a postautalványokat való küldési módot vegyék igénybe.

* **Ki nyerte a milliót?** Rávall a csődökkel telt múlt évre, hogy a konvertált jelzáloghitel bank sorsjegyek december 27-iki huzásán az egy milliót is esődtömeg nyerte meg, *Marberger* Mihály titeli terménykereskedő esődtömeg. Passzivái 200000 koronára rúgnak s így az egy millió bőven fedezi az összes hitelezők követelését.

* Elmaradnak az ujévi tisztelgések. A vármegyén ősi szokás volt eddig, hogy ujév napján a tisztikar testületileg kereste fel a vezető tisztviselőket és tisztelgett. Az idén ez a szokásos tisztelgés elmarad. Egy szokással ismét kevesebb. Hlatky Endre Nagyvárad város főispánjánál sem lesz tisztelgés és pedig egyenesen a főispán kivánságára.

* Schwartz Ferenc és a Bihar-megyei Takarékpénztár. Tegnap számunkban megbízhatónak ismert forrásból vett értesülés alapján tudósítást közöltünk Schwarcz Ferenc állítólagos fizetésképtelenségéről. Tegnap alkalmunk volt róla meggyőződni, hogy ez a híradás téves volt. Az elmúlt év válságait, mint mindenki, úgy Schwarcz Ferenc is megérezte, de fizetésképtelenségről szó sincs, Schwarcz Ferenc minden kötelezettségének pontosan eleget tesz s a vármegye gazdasági életének ez az előkelő tényezője szilárd és teljesen biztos anyagi helyzetben folytatja működését. Arról meg éppen szó sincs, hogy a Bihar-megyei Takarékpénztár bárminő nehézségeket okozott volna neki. Forrásunkat nyilván roszindulatú tendenciával megtévesztették — amit az igazság és a köz érdekében konstatálnunk kell.

* Hányan születtek és haltak el 1913-ban Nagyváradon. Az anyakönyvi hivatal tegnap lezárta az 1913 évi születések és elhaltak nyilvántartását. Az elmúlt évben a születések és halálozások száma kevesebb, mint az előző évben. A számadatok a következők:

	1912.	1913.
született	2026	1957 — 69
meghalt	1733	1680 — 53

A házasságra nézve a következő adatok vannak:

	1912.	1913.
eljegyzés bejelentetett	597	669 + 72
házasságra lépését bej.	586	593 + 7

tehát 1913-ban, dacára a sanyaru esztendőnek, az anyakönyvi hivatal előtt 7 párral több jelentette ki egybekelését, mint az előző évben.

* Felolvasások a nyilvános könyvtárban. Szombaton este január hó 3-án Smetka L. Odón főgimnáziumi igazgató fog felolvasást tartani a nyilvános könyvtárban az általános földrajzi tudományok köréből. Az érdeklődő közönséget ezuton hívja meg a könyvtár vezetősége.

* A Széchényi-téri kioszk. Ez-éltt 15 évvel Nagyvárad városa engedélyt adott Müller Salamon eukrásznak, hogy a Széchényi-téren, a város területén kioszkot építsen, amelyet 30 évig cukrászda céljára használjon s ez idő elteltével az egész épület a város tulajdonába megy át. Müller Salamon már régebben elhunyt s az örökösök most fényképeszeti műterem céljaira adták bérbe az épületet. A tanácsülésen Komlóssy József gazd. tsnácsos szavá tette ezen körülményt s hivatkozva a szerződésre, kérte, hogy a kioszokra nézve intézkedjék a város. Egy kis vita után a város tanácsa abban állapodott meg, hogy utánanézznek minő rendelkezések vannak a szerződésben a Kioszk használatára nézve.

* Uj szerkesztő. A Nagyvárad Naplót Ligeti Ernő kitünő kollegánk a mai naptól mint felelős szerkesztő szignálja.

* Halálozás. Özv. Nyáry Károlyné szül. Dankó Mária, vasutas özvegye 60 éves korában meghalt. Nagy számu rokonsága gyászolja. Temetése január 1-én délután 3 órákor lesz.

* Pórujárt éttermi tolvaj. Togyerás János belényesszelestei lakos tegnap Belényesben járván, betért a városi vendéglőbe is, ahol minden felügyelet nélkül hevert egy halom evőeszköz. Togyerás körül nézett és felölve az evőeszközöket, futásnak eredt. A lopást még idejében észrevette az étterem két hetese és üldözőbe vették a tolvajt. Hosszu kergetés után az egyik hetes utólérté Togyerást, aki hatalmas termetű ember létére figyelembe se vette, hogy a hetes a nyakába ugrott. Futott a hetessel tovább. Később utólérté a már eléggé tulterhelt Togyerást a másik hetes is, de félt, hogy kollegája sorsára jut, ezért gáncsot vett a menekülőnek, mire Togyerás elesett. A két hetes erre ugy elverte a tolvajt, hogy kórházba kellett szállítani.

* Az ipari szakiskola víz- és villanyfogyasztása. A nagyváradai fás és fémipari szakiskola igazgatója azon kérelemmel fordult a városhoz, hogy az iskola részére szükséges vizet és villamos áramot ingyen, vagy legalább jutányosan adja a város. A mérnöki hivatal és a villamos szakbizottság meghallgatása után a város tanácsa elhatározta, hogy ujabb intézkedésig 1914 január 1-től évi 2000 köbméter vizet ingyen, az ezen felüli vízmennyiséget pedig köbméterenkint 8 fillér önköltségi áron; a villamos áramot pedig 4 fillér önköltségi áron bocsátja az iskola rendelkezésére.

* Kinevezés. A Budapesti Közlöny legközelebbi száma fogja közölni, hogy a magyar kir. földmívelésügyi miniszter az erdőfelügyelőségi szolgálati ágazatnál Véssei Mihály nagyváradai kir. alerdőfelügyelőt a VIII. fizetési osztályba, — az állami kezelésbe vett községi erdőknél Comanicu János nagyváradai járási erdőgondnok m. kir. segéderdőmérnököt a IX. fizetési osztályba m. kir. erdőmérnöké nevezte ki.

* Adományok az ingyen kenyérre. Az ingyen kenyérre 1913. évi december 21. óta a mai napig a következő adományok folytak be kezeimhez:

Boros Jenő és Székely Jenő 60, Debreceni Imre 5, Gazdasági és Iparbank 200, N. N. 5, özv. Pullmann Istvánné 4, Reichard Dzsó 20, dr Weiszberger Lipót 5, Nagyvárad női kereskedelmi iskola gyűjtése 8'60, Vajda Géza 4, Kereszty Kornél 10, Leitner Ferenc 20, Plander Sámuel 1, Mendli Béla 1'60, Fehér Zsigmond 1, Polgári takarékpénztár 200, Száhlender Károlyné 20, Egyesült László és Hunyadi gőzmalom r.-t. 200 koronát, mely adományokért a nemesszivü adakozóknak ezuton fejezem ki a város közönsége nevében hálás köszönetemet. Nagyvárad, 1913. december 31. Rimler Károly polgármester.

* Török László meghalt. Megdöbbentő halálhírt kell közölnünk: Török László káptalani nyug. erdőmester f. hó 30-án este fél 10 órákor rövid szenvedés után, tüdőgyulladásban, életének 46-ik évében meghalt. Az elhunyt fiatalon jutott előkelő állásba a káptalani uradalomnál s nagy tehetségét hosszu ideig érvényesítette a káptalan szolgálatában s megrongált idegei miatt lépett nyugalomba. Rendkívül kedves modoru ember volt, akinek kedves egyénisége számos barátot szerzett. Temetése január 2-án d. e. 9 órákor lesz a Hodossy Miklós-utca 18. sz. gyászházából. A család következő gyászjelentést bocsátotta ki:

Özv. Török Lászlóné szül. Pi esek Mária és gyermekei László, Judith, István, Imre és Károly, szülei: Török Gáspár és neje Kiss Róza, sógorai Piacsek István és Sándor, valamint számos rokonai nevében leg-

mélyebb fájdalommal tudatják, felejtethetlen jó férj legjobb édesapa, gyermek, sógor és rokonnak Török László nyug. lat. szert. káptalani uradalmai erdőmesternek dec. 30-án este fél 10 órákor, rövid szenvedés után, életének 46-ik évében történt gyászos elhunytát. A megboldogult drága halott földi maradványai 1914. évi január 2-án d. e. 9 órákor fognak Hodossy Miklós-utca 18. sz. gyászházánál a római katolikus egyház szertartása szerint beszentetni és a várad-velencei róm. katolikus plebánia templomban megtartandó gyászszentmise után a Várad-velencei temetőben örök nyugalomra tétetni. Mely végtisztességtételre az elhunyt rokonai, barátai, kartársai és ismerősei tisztelettel meghívotnak. Nagyvárad, 1913. december 31. Áldás és béke poraira!

* Kedves megbizóimnak és ismerőseimnek ez uton kívánok kellemes karácsonyi ünnepeket, egyben értesitem Önöket, hogy az ünnepek előtt a **Wolfram égők árát ujra leszállítottam**, csillárokat és billenő lámpákat nagyon olcsón árusítok úgy hogy ajándéknak a legcélszerűbb meglepetés. **Most érkezett igen sok villamos főző és vasaló**, amelyeket szintén nagyon olcsón árusítok. Kérem szives pártolásukat, tisztelettel Stern Bémer-tér 3. Telefon 556.

* Leikes százados tragédiája. Nyitráról jelentik, hogy Leikes Sándor százados tegnap öngyilkossági kísérletet követett el. Leikesnek most folyik a válópere s nagy lelki deprináltság vett rajta erőt. A százados tudvalevőleg Nagyváradról helyezték át Pozsonyba s a karácsonyi ünnepekre átment Nyitrára. Sebe nem halálos. A hír viláingyorsan terjedt el Nagyváradon is, ahol Leikes kiváló szinpátiának örvendő édes anyja állandóan mellette van és odaadón ápolja fiát, aki néhány hét mulva biztosan felépül.

* Az első repülőposta. Az angol posta, mint említettük, azzal az érdekes tervvel foglalkozik, hogy aeroplán-postaszolgálatot szervez London és Windsor között György király megengedte, hogy a postajáratok a windsori parkban ereszkedhessenek le. A repülőposta egyelőre főkép a jótékony-ságot fogja szolgálni és oly küldeményeket továbbít, melyeket az e célra készült bélyegekkel láttak el. Az angol kulturát módfelett jellemzi, hogy az első alkalommal a brit tudomány büszkeségét, az Encyclopaedia Britannica új kötetét szállították el a repülőgépen, amiről külön fényképfelvételt is csináltak a legközelebbi pótkötet számára. Ezt a főlvételt — mint egyáltalán minden érdekes, arravaló fotografiát — megszerezte a Tolnai Világlexikona szerkesztősége. Természetes azonban, hogy a magyar vonatkozásu képek egész tömegét is közölni fogja a huszonöt kötetes lexikon, amely nem kevesebb, mint 16,000 oldalon és harmincezer szép reprodukcióval fogja meglepni a magyar közönséget. A Tolnai Világlapja előfizetői egy kötetet 3 koronáért kapnak (diszkotésben) és ezt a feltünő olcsóságot az magyarázza meg, hogy az uj magyar lexikon körülbelül százezer példányban jelenik meg.

* Tangó tanfolyam. Antalffy Margit január hó 1-től tangó tanfolyamot nyit, melyre a beiratások megkezdődtek. — Az ünnepek alatt a következő kolonok lesznek: esütörtökön d. u. 3 órától 6-ig és este 9 órától 11-ig nagy gyakorló kolon. Pénteken d. u. 3 órától 6-ig boston kolon, 7-től 9 óráig diák kolon. A tangó és One-Stepből különórak a nap bármely szakában vehetők. A főtjelzett tangó tanfolyamra beiratkozni Teleky-utca 3. szám alatt lehet az I. emeleten a táncintézetben.

* Ingyen kenyér, ingyen szarvas. Tekintve az általános nyomort 500 drb szarvas kerül ingyenes szétosztásra az Ujvárosi drogeria vevőközönsége között. Az elosztás mai naptól január 15-ig tart.

* **A Korona Kávéházban** folyó hó 1., 2. és 3-án elsőrendű cigányzenekar hangversenyez. Vasárnaptól kezdve a 38-ik Rácz Laczi női zenekara hangversenyez naponta változatos műsorral.

* **A nagyváradai gyógyszerész szövetség** tisztelettel tudomására hozza Nagyvárad város közönségének, hogy a m. kir. Belügyminisztérium által megállapított árszabásból kedvezményt ezután nem nyújthat és a legalacsonyabb ártételt 10 fillérben állapítja meg. Nagyváradai Gyógyszerészsövetség.

Áruraktár leredukálása folytán
mélyen leszállított árak
Kossuth-utca
elején.

Kertész S. Sándor

női divatruházában.

Eladásra kerülnek a következő cikkek melynek minőségei elsőrendűek.

Kosztüm, ruha és bluz szövetek.

Selymek, bársonyok. Vásznak, schiffonok, asztalneműek.

Posztó, szövet, vászon, plüsch, és csipke függönyök. Ágy- és asztal terítők. Szőnyegek. Mosóbarhetek, zephierek eskartonok. Kész női és férfi fehérneműek

Paplanok. Szőrme árak.

Menyasszonyi kelengyék

Csipkék, himzések, harisnyák és bélésárak és itt még sok föl nem sorolt árucikkek. Vidékre mintákat míg a raktár tart nagy készséggel küldök.

Telefon az egész vidékre 10-30.

* **Ridzyk József** épület- és műlakatos Nagy-Várad, Beöthy Ödön-utca 1. szám. Javítások gyorsan és pontosan készülnek. Elvállal minden c. szakmában vágó épületmunkát a leg egyszerűbbtől a legdrágább kivitelig, terv és rajz szerint. Szegecsel vasoszlopok, üvegházak, vastetők, vasablakok, tűzmentes vasajtók, sárkerítések, üzleti vasredőnyök, ablakredőnyök, cégtáblák, takaréktűzhelyek. Lev.-lap hírára azonnal megjelennek.

* **Ingyen javítjuk** a nálunk vásárolt harisnyákat. Állandó nagy raktár kész női, férfi és gyermek harisnyákban. Kötünk, fejelünk rendelés szerint, 24 fillértől kezdve a legfinomabb selyem harisnyáig. **Harisnyakötő** de Bartos és Társa (a Széchenyi-szállóval szemben Rákóczi-ut 10.) és a m. kir. "Bartos harisnyája tartós." Helyi és vidéki telefon-szám 1359.

x Rimanóczy-utca szenzációját képezik **Ujhelyi Rózához** érkeztetett eredeti párisi modell kalapok, ezek karácsonyi ocasio árban árusítatnak el Ujhelyi Rózánál, Rimanóczy utca 2 sz. Royal kávéházzal szemben.

x **Ezerféle játék** fiúknak, leányoknak gyönyörű szép ajándéktárgyak, felnőtteknek ridikülök, manicűrök és fésű készletek nagy választékban kaphatók a **Párizsi Bazárban** Sas alatt.

x **Ossi-tér 14. sz. házban** több lakás és üzlethelyiség minden órában kiadó. Értekezhetni a Polgári Takarékpénztár részvénytársaságnál Kossuth-utca 6.

x **Két jogász sétál a városban**, szemben találják magokat egy régi ismerősükkel Pista barátjukkal, a mint ránéznek feltűnik előttük, a barátjuknak elegáns felöltője van, a melyet hallatlan olcsó árban szerezhett be mindenki **Nagy Sándor** férfi divatruha kereskedésében a **Zöldfa-utcán**, passagó-kapu mellett

x **FELHIVJUK** a nagyérdemű hölgyközönség szives figyelmét a most megnyitott **Rácz és Vass** női divatszalonban készülő eredeti angol kosztüm és felöltőkre. Mérsékelt árak. Nagy Sándor-u. 17.

x **Az erdélyi kereskedelmi és automobilforgalmi r. t.** helybeni fiókja automobilon, pneumatikon, valamint az összes automobil-felszerelési és szükségleti cikkekben **Szilágyi Dezső-utca 6. szám** alatti (telefon 13-21.) telepén nagy raktárt tart. A cégnek modernül berendezett garages **Körház-utca 6. szám** alatt (telefon 13-52.) van, hol úgy a helyi, mint az átutazó automobilon a legideálisabb garaget találják és egyúttal szükségleteiket is a legelőnyösebben szerezhetik be.

x **ZOMBOR SÁNDOR** sebész-orvosi műszer-kötszer és testegyesítő gépek készítője. Nagyváradon, Nagy Sándor-utca 17. sz. alatt, ahol villanyerőre berendezett műhelyében készít mindenféle rémcsiszólást, nikkelezést és minden e szakmába vágó munkát jutányos árban.

x **Tölgyszőlőkaró** hegyezett, hasított 2 m. hosszban Berettyó-Széplak állomásról legalább egy waggon rakomány (cca. 4000 drb.) megrendelhető azonnali és későbbi szállításra a Polgári Takarékpénztár r. t. áruosztályánál Nagyvárad, (Kossuth-utca.) Telefon 11-95.

Elsőrendű modern hölgyfodrászterem a

Rammingeré

színházi és hölgyfodrász

szemben a színházzal.

Telefon 1076.

Telefon 1076

x **Meghódította a hölgyeket** Mlle JULIETTE elsőrendű mellfűző különlegességeivel Színház-utca 4. Adorján palota (Emke mellett.) Telefon szám 827.

x **Matyok Péter tambura zenekara a Korona-kávéházban.** Ma és minden este a Korona-kávéházban hangversenyez közkívánatra **Matyok Péter** (Paganini) tambura zenekara teljesen újjann szerződött tagokkal, a közkezdelt társulat magán- és duett számokkal működik közre. A gazdagon összeállított műsorból kiemelendő a közkezdelt **Gyöngyi** duett. A társulat tagjai: Kővári Rózsika, Kővári Boriska, Simon Juliska, Kósa Böske és Juhász Ilonka énekesnők. Naponta változatos műsor. Kezdeté este 8 órakor. Szabad bemenet. Szives pártfogást kér Matyok Péter karmester.

x **Báli női atlasz cipők** minden színben és fehér bőr cipők 3 koronáért kaphatók, női chevron vagy boksz cipők 7 kor., férfi chevron v. boksz cipők 8 kor., fiú boksz cipő 35-39 számig 7 kor., divatos kemény kalap 4 kor., calosrik, téli cipők, fehérneműek, uri divatcikkek legolcsóbban beszerezhetők Feketé-nél, Szent János-utcán, Kis Pipa vendéglő mellett.

POVAZSÁN JÓZSEF

hatóságilag engedélyezett
electrotechnikai vállalata
Nagyvárad, Bazár épület,
színház oldal.

Telefon 525.

Telefon 525.

x **Erdekében áll**, hogy megrendeléseivel felkeresse **Biró László és Tsa** úri- és papi szabókat. Meglepető olcsó árak. modern szabás, elsőrendű munka Sal Ferenc-utca 17. Telefon 832 sz.

x **Kossuth-utca 2. sz. alatti** volt Szichta-féle üzlethelyiség 1914. május 1-től kiadó. Értekezhetni a Polgári Takarékpénztárnál.

x **Nagy játék vásár!** Értesítjük a t. közönséget, hogy elköltözés miatt óriási játék raktáromat, u. m. francia babák, hintalovak, babakocsi, önműködő vasutak, gőzgépek, kinematograf, társasjátékok, Fröbel-féle kézimunkák, puskák, kardok, dísztárgyak és plüsch árukban stb., az előirt árakból 20 százalékos engedménnyel árusítjuk. Miért is mindenkinek érdeke bevásárlásait karácsonyi ajándékokban nálunk eszközölni. Tisztelettel Klein Vilmos és Társa, Rákóczi-ut 18. — 1914. február 1-től Szent László-tér, Sas-épület (volt Radó áruház helyiségébe).

* **Ingtalan eladás.** Nagyteleky-utca 31 szám alatti ingatlanunk (lakóház nagy telekkel) jutányos áron azonnal eladó. Részletes feltételek megtekinthetők Kossuth-utca 3. szám alatti irodánkban. Hungaria cipőgyár r.t.

x **Csodaszép mézédese esemegezőllő!** Legoemesebb hazai és tiroli **fajalmák!** Óriási tiroli **maróni.** Valódi debreczeni **pároskolbász.** Kijűnő fehér és piros **hegyi-borok!** **MERTZ NÁNDOR** esemege-üzletében, Körös-utca, Telefon 448. sz.

x **Erdekében áll mindenkinek pénzt megtakarítani** ha bevásárlást óhajtott eszközölni a téli idényre, előbb kereste fel az **Ungerleider Salamon** üzletét Szent János-utca 4. szám alatt, a hol férfi, női, gyermek trikók, lélekmelegítő, szövetek, kesztyűk, harisnyák, kamásnik, továbbá esipkék, szallagok, himzések mélyen leszállított árban beszerezhetők.

x **Aki sikerrel akar hirdetni**, forduljon a Leopold Testvérek hirdető vállalatához Budapest, VII. Erzsébet körút 41, ahol hirdetések az összes létező bel- és külföldi hírlapokban és naptárakban kiváló szakértelemmel, lelkiismeretesen, pontosan és szolid árakon eszközölnek. Minden felvilágosítás a t. c. hirdetőknak díjmentesen.

Legszébb ujévi ajándék
orvosoknak és ügyvédeknek
egy zománcztábla.
Készíti
Diósy Mihály
Telefon 839. Telefon 839.

x Szőlős-utca 12. sz. házban több egyszoba s mellék helyiségeiből álló lakás azonnal kiadó. Értekezhetni a Polgári Takarékpénztár részvénytársaságnál Kossuth-u. 6.

x Január 1914. — Egy új szám! Ujtás történt az Aszódi cukorka üzletébe ugyanis a kinek nem szükséges egész doboz Kugler Gerbeaud cukorka, hanem kimérve akar venni, mai naptól a Csokoládé Király fiók üzlete az Aszódi cégnél — azzal fog kedveskedni vevőinek, hogy éppen úgy mint Budapesten, kisebb mennyiségben is élvezheti a vásárló közönség a Kugler bonbont, budapesti árakkal. Így tehát már 10 dekánként is beszerezhető, valamint 1/8-, 1/4-, 1/2- és 1 kilós dobozokban. Ezen újításnak bizonyára örvendezni fog sok-sok szép leány. Vigyázat Rákóczi-ut, nem Bémer-téren van az Aszódi-fiók, fő-üzlet Kossuth-utca, II-ik fiók Kert-utca.

Fogak és fogsorok úgy haucsukba mint aranyba foglalva szajpadlás nélkül, továbbá arany koronákat, cseppfogakat, hidmunkákat fog és gyökér húzás és tartós fogtöméseket készít

Engel Dezső,

vizsgázott fogtechnikus.

N.-Várad, Bémer-tér (Emke Kávéház felett.)

**A legszebb
Ujévi kézimunkák
Tátray cégnél**

Rákóczi-ut 4. Telefon 783.

Valódi PERZSA szőnyegek

és legfinomabb kivitelű CSIL-LÁROK óriási választékban a Budapesti főútleletünkben megérkeztek. Meglepő OLCSÓ ÁRAK míg a készlet tart. Megtekinthető vételkényszer nélkül

vétel STERNBERG és eladás régiség, ékszer és műkereskedés Szt. László-tér, Kishídfő.

SZÍNHÁZ

...
Heti műsor.

Csütörtökön délután: Rip wan Winkle. Este: E. Kovács Mariska felléptével: Karenin Anna.

Péntek: Mozikirály.
Szombat: Mozikirály.

Vasárnap délután: Hónapos szoba. Este: Cigányszerelem.

E. Kovács Mariska. Karenin Anna mai előadása ünnepszámba megy: hosszabb betegeskedés után ma lép föl először E. Kovács Mariska. Nem kell nekünk a közönség figyelmét felhívni arra, minő nyereséget jelent a színház részére E. Kovács Mariska visszatérése a színpadra. Az 5 fé-

nyes tehetségét, kiváló művészi kvalitásait nem lehet nélkülözni; hiszen vannak szerepek — hogy mást ne említsünk: itt van például Monna Vanna — a melyekben még az itt vendégszereplő fővárosi művésznöket is felülmulat. Nehezen nélkülöztük eddig; annál nagyobb, igazabb örömmel üdvözljük a színpadra visszatérése alkalmával s reméljük, most már minnél többször fogjuk üdvözölhetni a Szigligeti-színházban mint annak továbbra is legfőbb erősségét.

Rip wan Winkle. Ma, csütörtökön délután Planquette örökszép zenéjű operettje, a Rip wan Winkle lesz műsoron, a mely állandóan telt házat vonz. Ripet Szalma Sándor fogja énekelni, Lisbet szerepében pedig már a legutóbbi repriz-előadás-kor szép sikert aratott Görög Olga. Jelentősebb szerepeket játszanak még Medgyaszay Jenő Kerényi Irén és Leővey Leó.

Cigányszerelem. A Mozikirály jelentős sikere után, amely az egész héten át, méltán zsufolt házakat biztosított az előadásoknak, vasárnap este a Cigányszerelem kerül színre. Ez a bájos operette is azokból a színpadi alkotásokból való, amelyek állandóan vonzzák a közönséget nemcsak a maguk zenei szépségével, hanem librettójuk mulatságos, derűs voltával is. A cigányszerelem vasárnap esti előadásának különös érdekességét kölcsönöz, hogy Kállay Jolán ez alkalommal játssa először Nagyváradon egyik legjobb szerepét: Ilona grófnőt.

A hónapos szoba. Csak nemrég mutatta be a Szigligeti Színház Földes Imre kitűnő vigjátékát. A hónapos szobát, amely épp úgy, mint a fővárosi színpadon, Nagyváradon is jelentékeny sikert aratott. Ez készítette a színház vezetőségét arra, hogy a több helyről megnyilatkozott közóhajnak engedve, most vasárnap délutánra tűzze műsorra ezt az ötletes vigjátékot, amelynek derűs jelenetei kellemes szórakozást biztosítanak a publikumnak.

Távozó tagok. Január elsején ketten távoznak a színháztól Saruga Irén és Vattay Ilona. Mind a ketten önálló szerepkörre szerződtek el más társulathoz.

MULATSÁG

...
**Műkedvelőelőadás
a Katholikus Legényegyletben.**

A nagyváradai Kath. Legényegylet saját helyiségében (Teleki-u. 13.) ma, 1914. január 1-én színpadi felszerelés céljaira színelőadást rendez. Színre kerül:

AZ IGAZSÁG FELÉ.

Társadalmi színjáték 3 felvonásban. Irta: Erdősi Károly.

SZEMÉLYEK:

Balázs, lakatosmester	— — —	Kádár János
Rózsika, leánya	— — —	Marsicsék Etelka
Géza nevelt fia	— — —	Korbita József
Varju, szatócs	— — —	Papp János
Gábor	— — —	Galló Lajos
Vendel	— — —	Henn Lajos
János	— — —	Csapek Ferenc
Korcsmáros	— — —	Ertsei Lajos
István	— — —	Galló János

Történik az I. felvonás Balázs irodájában. II. felvonás Varju szatócsnál. III. felvonás a „Munkásbarát” korcsmában. Idő jelenkor a fővárosban. — Kezdeté délután 4 órakor. Helyárak: számozott hely 1 kor. Ülőhely 60 fill. Allóhely 40 fill. Színlap 10 fillér. Szünetek alatt az egyleti zenekar Kreml Ferenc karmester vezetése mellett hangver-

senyez. Felülfizetéseket tekintettel a jótékony célra köszönettel veszünk és hírlapilag nyugtázzunk.

NYILTÉR

...
KÖSZÖNET.

Az újév alkalmából kedves kötelességemnek te-szek eléget, midőn hálás köszönetet mondok és **boldog újévet** kívánok a főtisztelendő lelkeskedő Papságnak, valamint minden kegyes pártfogónak, kik üzletemet a lefolyt évben támogatásban részesítették s kérem a nagybecsű bizalmat a jövő évben is részemre főtartani.

Részemről főtörekvésem leend ezután is már 50 év óta fennálló üzletem elismert jó hírnevét megővni és a nagybecsű megrendeléseknek pontosan megfelelni.

Hódolatteljes tisztelettel

**Oberbauer A. utóda
KRONBERG JÓZSEF**

a Ferencz József-rend lovagja
egyházi felszerelési gyáros

BUDAPEST, IV., VÁCI-UTCA 41. SZ.

Főmagassága és főt. Vaszary Kolos bibornok érsek Ő Eminentiajának és Klotild kir. hercegasszony, 6. cs. és kir. fens. udvari, Vác központi és egyházmegyei és a budapesti, nyitrai, székesfehérvári, pécsi, gyulafehérvári, győri oltáregylet szállítója.

Dr. AUFRICHT EDE

gyermekorvos

■ lakását ■

**Nagypiac-tér, Kugler
és Andrányi házba
helyezte át.**

TELEFON 13-61.

Donát-féle

kereskedelmi

magántanfolyam.

TANIT:

Gyorsírásra,
Gépirásra,
Szépirásra,
Számtanra,

Könyvvitelre,
Magyar levelezésre,
Német levelezésre,
Német nyelvre

legpraktikusabb módon,
legrövidebb idő alatt. ::

KÜLÖN ESTI TANFOLYAMOK!

ELŐKÉSZIT:

összevont polgári iskolai vizsgákra.

ELFOGAD:

Fordításokat! német, francia s cseh nyelvre.
Könyvrevíziókat. Könyvfelfektetéseket.

Donát M. Károly, Szabadság-u. 3.

Ujévre

mindenfajta fali és zseb-
órákat, ékszereket, ezüst
evőeszközöket

Ezüst cigaretta tárcákat
igen alkalmas ajándéktárgyak

SCHMUTZLERNÉL

nagyon olcsón szerezhetők be.

Ócska arany és
ezüst beváltás!

TÁVIRÁTOK

□ □ □

A hercegprimás elutazása.

Budapest, dec. 31.

Csernoch János dr hercegprimás, a ki az elmúlt hét szombatja óta a fővárosban tartózkodott és itt a főrendiház ülésén való részvételén kívül több megyéspüspökkel fontos egyházi ügyekben tanácskozott tegnap délelőtt automobilon visszatért székvárosába, Esztergomba. A hercegprimás ma délután részt vesz az esztergomi bazilikában tartandó évvégi hálaadáson és holnap ő pontifikálja az ünnepi nagymisét.

A sábor ülése hajnalig.

Zágráb, dec. 31.

A tartománygyűlés tegnap megkezdett ülését ma reggel 5 órakor zárták be. Az összes sürgős ellenzéki indítványokat leszavazták és az elnök javaslatára Rádics István parasztpártit tizenöt ülésnapra kizárták. Zatluca és Vucetics képviselőket pedig jegyzőkönyvileg megrótták.

Ma délken újból megnyitották az ülést, megválasztották a felirati bizottságot és folytatták a pénzügyi egyezmény vitáját.

Kifosztott ékszerüzlet.

Szabadka, dec. 31.

Ma hajnalban betörték Dávid L. és Társa nagy ékszerüzletébe, mely a város legelőkelőbb helyén van szemben a városházával. A betörők a kirakatnak értékesebb darabjait berakták egy utazótáskába, a melyet az üzletben találtak, az olcsóbb tárgyakat pedig kihajigálták. A kár több mint huszonkétezer korona, de biztosítás útján megtérül. Eddig már több gyanúsítottat hallgattak ki.

A delegáció határozatainak szentesítése.

Bécs, dec. 31.

A király tegnap Bécsben jóváhagyta a delegáció határozatait, a melyeket a jóváhagyással ellátva ma közöl a hivatalos lap. A határozatokat a delegáció részéről báró Láng Lajos elnök és gróf Teleki Sándor jegyző írta alá, a kormányzat részéről pedig a három közös miniszter jegyezte ellen.

Hazavitték Mona Lizát.

Milánó, dec. 31.

Tegnap este vitték a Mona Lizát a pályaudvarra gépkocsin erős rendőri fedezettel. Nyolc órakor indult a vonat Torinon át Párisba. A képet éjjel három órakor adták át a francia hatóságnak a modenai pályaudvaron. Milánóban két napig volt a Mona Liza kiállítva és ez alatt több mint hatvanezer ember nézte meg a Mona Lizát. Ezenkívül még mintegy negyvenezer ember nem jutott hozzá a terem szűk volta miatt. A nagy tolongásban negyven asszony elájult.

Regénycsarnok.

Modern Bar Kochba.

— Regény. —

Írta: Cseres Andor. 14.

A terézvárosi templomban.

Az angol, aki kérdésére választ nem kapott, ezt tekintette feleletnek és magát meghajtva eltávozott a jegyepártól.

— Te Hermina! — szolt dr Brinza, — ezt az angolt magadba bolondítod.

A leány nagy plörözés kalapját fejére illesztette s egy tükör elé állva beleszurta két kezével két hosszú tüjét és csak egy félvállról, fel sem vevőleg válaszolt:

— Mit érint téged az, ha belém bolondul?

— Mit gondolsz, nem valami szélhámos ez?

— Hogyha minden szélhámost számon tartanék, akik körülem szaladgáltak, könyvet kellene vezetnem róluk, pedig tudod, hogy a munka nem kenyerem.

A jegyepár eltávozott.

Dr Brinza Salamon a Capitol kapujáig kísérte Herminát.

A leány a portás fülkéjében a szegről leakasztotta a 29-es számú szoba kulcsát, és a kissé meredek lépcsőn felsietett szobájába, kísérve a portás gunyos tekintete által, aki megjegyezte:

— Ez sem marad sokáig a Capitolban!

Grünblatt Hermina másnap korán kelt, megfésülködött, felöltözött és podgyászából kivette kék selyem ruháját, magára öltötte, ajkait megdörzsölte fogkefével, szemöldökét és szempilláit meghuzogatta éhnyállal, felvette kék selyem, csipkediszes bluzát, kezére keztyűt húzott, fejére fehér selyem fátyolt vetett és elment a terézvárosi templomba.

A templomban éppen nagymise volt.

A leány leült egy padba, szorgosan megfigyelte, hogy miképpen cselekszik az előtte levő padban imádkozó nő és ő is a szerint cselekedett.

Csak a keresztvetéssel nem volt tisztában. Nem tudta, hogy jobb vállról bal vállra vagy megfordítva kell-e a jelet csinálni és mivel érezte, hogy tűzben égő szemek figyelik, az első keresztvetést nem csinálta utána, hanem a másodikat már helyesen tette és

szinte örvendett rajta maga is, hogy jól sikerült.

Mise végén a miséző pap a prédikációs székre ment fel, hogy onnan hirdesse az isten igéjét.

Julius 22-ik, tehát Mária Magdolna napja volt és éppen vasárnap.

A prédikátor célszerűnek és időszerűnek tartotta, hogy Mária Magdolna történetéről tartson ünnepi szent beszédet.

Magdalai Mária hallván az Ur Jézus Krisztus tanításairól, felkereste őt, hogy meghallja és megértse szavait és amikor meghallotta és megértette, lelkében az erény feltámadt a bűn ellen, leküzdötte azt és megszánván-bánván elkövetett bűneit, könnyező szemekkel borult az istenember lábaihoz, megkenete azokat olajjal és mirhával és letörölgette hosszú, szőke hajával és csak ennyit mondott:

— Oh én uram és én Istenem!

Az Ur Jézus Krisztus pedig felemelte és megáldotta a bűnös nőt, hogy megszabaduljon bűneitől és Istennek tetsző életet éljen.

Magdalai Mária története meglepte Grünblatt Herminát, félig nyitott ajkaival és tágra nyitott szemeivel meredt a pap szájára, míg füleibe bele ömlött a kenetteljes szó özöne, hogy szívébe furódva, a minden nőben élő tiszta erény szerény mécesét lángra gyujtsa, hogy ez a láng benyomuljon agyába és agyának rostjain és szálain bejusson lelkébe.

(Folyt. köv.)

KÖZGAZDASÁG

□ □ □

Budapesti értéktőzede.

Magyar hitelrészvény	—	842.50
Osztrák hitelrészvény	—	634.—
4%-os koronajáradék	—	82.85
Osztr. magy. államv.	—	710.50
Jelzálogbank	—	435.—
Leszámitoló és pénzváltó	—	524.—
Hazai bank	—	289.—
Magyar bank	—	531.—
Keresk. bank	—	3830.—
Rimamurányi	—	641.—
Salgótarjáni kőszén	—	736.—
M. Alt. Kőszénbánya	—	1005.—
Közuti vasut	—	629.—
Városi villamos	—	348.—
Adria	—	578.—
Atlantika	—	—

Gabona üzlet.

Októberi buza	—	—	11.—
Buza 1914. áprilisra	—	—	11.44
Októberi rozs	—	—	7.27
Áprilisi rozs (1914)	—	—	8.66
Októberi zab	—	—	7.93
Áprilisi zab (1914)	—	—	7.46
Tengeri 1914 májusra	—	—	6.55

SZERKEZTŐI PÓLTÁRS

□ □ □

Tompáék tisztelője. Megnyugtatójuk, hogy az ajándékokat úgy Tompa Béla, mint kis Laci fia a legnagyobb örömmel fogadták és szívesen köszönik. A kis Laci elfogad még többet is.

Egy sorsüldözött anya. Szíveskedjék nevét közölni, mert névtelen levelek sommitféle elintézésre sem alkalmasak.

A szerkesztésért felelős:

DR. KRÜGER ALADÁR.

Ezuton kívánok

BOLDOG UJÉVET

becses rendelőknek, szives pártfogóimnak és jóbarátaimnak

Balogh János

szerező és díszmű-bádogos, Széles-u.

BOLDOG UJÉVET

kíván barátainak, ismerőseinek és pártfogó közönségének ezuton is

Fröhlich János és György.

Tisztelt vendégeinek és ismerőseinek

BOLDOG UJÉVET

kíván

Fái József

a Korona kávéház tulajdonosa.

BOLDOG UJÉVET

kívánok az ismerőseimnek és vevőimnek

Fudalli Bálint

Szaniszló-utca 71.

BOLDOG UJÉVET

kíván tisztelt vendégeinek és a negyed század év után további pártfogást kér

özv. Stern Sándorné

a Széchényi kávéház bérlője.

Ezuton kívánok

BOLDOG UJÉVET

becses rendelőknek, szives pártfogóimnak és jóbarátaimnak

Povaszán József,

villany- és légszusz felszerelési vállalata.

Artézikutfuró vállalat

Wessely és Biró

Nagvszalonta.

Egyesült Bihar megyei Kereskedelmi Bank és Központi Takarékpénztár
R.-T. Nagyvárad, Bémer-tér.

Tűz- és betörésmentes

pénztárszekrények (safes) bérbeadása

Ujjonnan épült intézeti helyiségünkben létesített safe-deposit osztályunkban különféle nagyságu pénztárszekrények (safes) csekély díj ellenében bérelhetők.

Ezen pénz-szekrényekben a bérlő fél értéktárgyait saját zárja alatt, önmaga kezelheti és ezeknek megőrzésére a legmesszebbmenő biztonságot és kényelmet találja.

Egyesült Bihar megyei Kereskedelmi Bank és Központi Takarékpénztár.

PAPI RUHÁK.

Tisztelettel értesitem a nagyságos és főtisztelendő papságot és a n. é. közönséget, hogy **papi és civil ruha tökéletességét**

áttanulmányoztam Budapesten, hogy a nagyságos és főtisztelendő papságnak kényelme legyen nálam beszerezni a szükségletét. Vidéki megrendelőnek elég egy minta reverenda beküldés, esetleg hívásra személyesen kiutazom.

Alkalmra bármilyen szalon ruha kölcsön kapható.

Alázatos tisztelettel

VAJNOVSZKY KÁROLY

papi- és polgári szabó.

Szent János-utca 32. (Saját ház.)

ALAPITTATOTT 1898-BAN.

Kalvaria-utcán egy üres telek eladó.

Belepési felhívás.

A Polgári Takaréék és Segély-Szövetkezet

Kossuth Lajos-utca 4. szám.

1914. január 1-én megnyitja 19-ik évtársulatát

Az igazgatóság ez uton felhívja Nagyvárad város és Bihar vármegye t. közönségét az új évtársulatba való belépésre. A belépés tetszés szerinti számú törzsbetét jegyzésével történik, melyek mindegyike után hetenkint 1 kor. fizetendő a szövetkezet pénztárába. *Vidéki tagok a berizetések postai csekk útján is eszközölhetik.* Az új évtársulat 3 évig tart, melynek eltelte után a tagok az általuk ekként megtakarított tőkét az elért haszoneredményben való arányos részesedés mellett megkapják.

A szövetkezet célja, hogy tagjainak a heti befizetésekből tőkét gyűjtsön és, hogy tagjai hitelének, keresetének és gazdálkodásának előmozdítása céljából nekik olcsó és kényelmes kölcsönöket nyújtson.

Kölcsönök adatainak:

a) a heti befizetések $\frac{9}{10}$ része erejéig minden további biztosíték nélkül;

b) ingatlanokra;

c) elegendő biztosítékot nyújtó kézi zálogra;

d) megfelelő kezesség mellett váltóra, kölcsönvénnyre. A szövetkezetbe való belépés alkalmával törzsbetétünkint 50 fillér beiratási díj fizetendő és egy heti részlet befizetése után már mindenki megkapja törzsbetéti könyvecskéjét.

Az új évtársulatba belépők részére kölcsönök már most folyósíthatnak. A kölcsönökről kiállított kötelezvények bélyeg- és illetékmentesek.

A belépni szándékozók felkértenek, hogy a felvétel iránt üzlethelyiségünkben (Kossuth Lajos-utca 4. sz.) mielőbb jelentkezni sziveskedjenek.

Nagyvárad, 1913. december hó.

Tisztelettel

„A Polgári takaréék- és segély-szövetkezet” igazgatósága.

Két középiskolát végzett fiu

nyomdász tanulónak

— fizetéssel — felvétetik

a Szent László-nyomdába.

Merza Kálmán

szijgyártó, nyerges
és bőrdobos mester

Nagyvárad, Szent János-utca 48. sz.

Raktáron tartok minden e szakmába vágó cikkeket, úgymint: **disz- és ígás-szerszámot**, nyerges és versenystorokat. Kívánatra megrendelés után is készítek a legegyszerűbbtől a legdiszesebb kivitelig, **feltűnő szolid árak mellett.**

Nagyvárad város rendőrkapitányi hivatalától.

35750/1913. szám.

Hirdetmény.

Ujabb időben felmerült számos eset folytán azt tapasztaltam, hogy a tanonctartó iparosok és kereskedők beszegődtetni óhajtó tanoncaikat próbaidő címe alatt hosszabb ideig beszegődtetés nélkül alkalmazzák. Minthogy pedig az 1884. évi XVII. t.-c. 61. §-a és a m. kir. kereskedelemügyi miniszter urnak 42783/91 VII. 25. K. M. sz. rendelete értelmében a tanoncszerződés közvetlenül a tanoncz felvételkor kötendő és a próbaidő a tanoncszerződésben kötendő ki: ennél fogva felhívom a tanonctartó iparosokat és kereskedőket, hogy a jövőben tanoncaikat közvetlenül a felvételkor szegődflessék, mert ezen kötelezettség elmulasztása esetén az 1884. évi XVII. t.-cz. 157. §-a alapján 40-től 400 koronáig terjedő pénzbüntetéssel fognak sújtatni.

Nagyvárad, 1913. december 29.

Gerő,

rendőrfőkapitány.

Aki hirdetni akar

még pedig eredményesen, az forduljon a

„LEOPOLD”

hirdető vállalathoz

BUDAPEST,

VII., Erzsébet-körút 41.,

ahol hirdetések az

összes létező bel- és

külföldi hírlapokban és

naptárakban kiváló

szakértelemmel, lelki-

ismeretesen, pontosan

és szolid áron esz-

közölnek. Minden fel-

világosítás a t. c. hir-

detőknek díjmentesen

Hirdetések

felvétetnek a kiadóhivatalban

A Katholikus Népszövetség nagyváradi szervezete.

CÉL: a keresztény polgárok tömörítése minden romboló áramlattal szemben; a vallásos és hazafias érzés istápolása, a keresztény közönség közt az összetartás fokozása.

JELSZÓ: a szeretet egyesít, az egység erőt ad.

Tagsági díj egy évre 1 korona, melynek fejében a tag megkapja a havi füzeteket, naptárt ingyen jogi tanácsadásra tarthat igényt s részt vehet a Népszövetség ünnepélyein és értekezletein.

A Katholikus Népszövetség jogvédő irodája.

A népszövetségi tagoknak ingyen ad jogi tanácsot minden közigazgatási, peres, perenkívüli, telekkönyvi, adóügyben stb.

Hivatalos órák: minden pénteken délután 6-tól fél 8-ig.

Hivatalos helyiség: a Katholikus Kör könyvtári helyisége.

Népszövetségi Hitelszövetkezet

Célja a népszövetségi tagok takarékoságát előmozdítani és tagjait az alapszabályokban körülírt határok közt segíteni.

Heti 20 filléres befizetések mellett működik.

Hivatalos helyisége a Katholikus Kör könyvtári helyiségében van, a hol a heti befizetések minden héten hétfőn és csütörtökön d. u. 2—5 óra közt eszközöltnak.

A Katholikus Népszövetség biztosító osztálya.

Előnyös feltételek mellett elfogad **életbiztosításokat** tőkére vagy életjáradékra, halál vagy elérés esetére. Elvállal továbbá

leánykiházasítási és fiúellátási biztosításokat is.

Elfogad biztosításokat:

tűz, villámcsapás, légszesz- és kazánrobbanás által okozható károk ellen.

Törés által okozható károk ellen, **szállítmányi** károk ellen, betöréses **lopás-, jég-, baleset-, szavatossági** károk ellen.

Óvadékbiztosításokat, sikkasztás elleni, valamint **állatbiztosításokat,** végül úti-podgyászbiztosítást.

Általában foglalkozik a **biztosítás minden ágazatával,** a lehető legolcsóbb feltételek mellett.

Részletes felvilágosítással a csoportvezetők, illetve a biztosító osztály (Kath. Kör épülete) szolgálnak.

Ha nincs megelegedve szabójával, mert drága vagy rossz szul szab vagy nem pontos, szóval bármi okból. Keresse fel **DARABONT GY. és TÁRSA** uriszabó céget Szilágyi Dezső-u. 6. (Sonnenfeld-palota) és meglepi őt az ottani szolid, olcsó, kifogástalan kiszolgálás. Alkalmi és gyászruhák 24 óra alatt. Vidékről egy beküldött öltönyről ujjat készítek. Valódi angol szövetek.

Helyi és vidéki telefon 980.

A jó bornak

nem kell czéger

mondják még ma is a régi öregok! Hogy mennyire igazok van, eléggé bizonyítja

Kecskeméti István

is, a reklámra nem szorult újonnan berendezett étterme

Nagyvárad, Teleky-u. 4. szám.

Nyitva éjjel-nappal. Kittiű saját termésti borai, **előzékeny kiszolgálás**, szolid polgári árak. **abonensek naponta felvételnek.**

FIGYELEM!!!

Vajnovszky Ferencz

uri- és női cipész-üzlete,
Nagyvárad, Szaniszló-utca 55. szám.

Mérék utáni rendeléseket és javításokat olcsón, gyorsan és pontosan készít.

Lovagló, disz és strapa csizmák

minden kivitelben. Vidéki rendelésnél elegendő egy használt cipő beküldése.

Meghívásra azonnal megjelenek.

Ha tisztán kezelt jó minőségű és izléses

fűszer és csemegeárukat

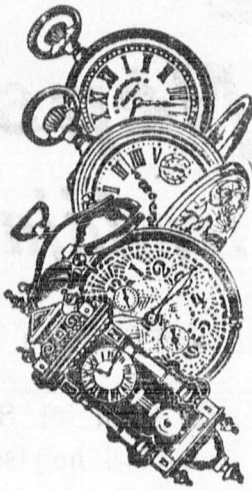
előnyösen és jó kiszolgálás mellett óhajt beszerezni, keresse fel

Özv. Kádár Jánosné

elsőrangu fűszer és csemege kereskedését, bor, pezsgő, déligyümölcsök és csirkák nagy raktára, kávé és tea közvetlen behozatal.

8 napi próbára

küldök bárkinek:

Amerikai nikkell órát	K	2.80
Roskopf-patent	<	5.-
Amerikai arany	<	3.50
Vasuti Roskopf	<	4.-
Duplafedelű Roskopf	<	4.50
Lapos zsebórát	<	5.-
Ezüst-utánz. duplafed.	<	6.-
14 kar. arany órát	<	18.-
Eredeti omega	<	20.-
Ébresztő órát versen-		
nyen kívül nikkelezve		
20 cm magas	<	2.-
Jungbauss ébresztő órát	<	3.-
Radium világítóappal	<	4.-
Radium 2 csengővel	<	5.-
Radium 4 csengővel	<	6.-
Radiumos zenélőt	<	8.-
Faliórát 75 cm. magasat	<	8.-
Faliórát harangütéssel	<	10.-
Faliórák zenélővel és		
harang ütéssel	<	14.-
Kerek ébresztő-órát	<	6.-

A szállítás utánvétellel történik. Meg nem felelő 8 napon belül visszaveszek vagy a pénzt vissza adom. Áruiért 3 évi írásbeli jótállást adok.

Max Böhnel

Wien, IV. Margarethenstrasse 27/755.

Eredeti gyári árjegyzéket ingyen küldök.

Uj! Csipke, himzés és Uj! harisnya üzlet

nyílik meg december 23-án Rákóczi-ut 5. sz. a. Eddig még nem létezett olcsó árakkal.

Tisztelettel

Friedman Jenő.

Tisztelettel értesítjük a nagyra-becsült megrendelőinket, hogy

lakatos és gazdasági gépműhelyünket Lukács György-u. 14. sz. a.

helyeztük át. Hol mindennemű lakatos munkák és gépjavitások gyorsan és szakszerűen eszközöltnék. Kiváló tisztelettel

RUFF TESTVÉREK

41 YBEN TELEFON 11-75 VIDÉKEN

FEST! TISZTIT!

vegyileg női, férfi és gyermek ruhákat.

MOS!

gallér és kezelőket fényesre, csipke és szövet függönyök, bútor szövetek, papi és egyenruhák vegyileg tisztítatnak.

Gyár: Körözs-utca 13.

Felvételi üzlet:

Zöldfa Passage 93.

Rákóczy-ut 7. szám

Mokos Sándor.

TYLL ÁRPÁD

építési, műszaki, terv-rajzoló, elektromos fénymásoló irodája

Nagyvárad, Szt. János-u. 18.

Helyi és vidéki telefon 13-73. sz.

KÉSZIT: Bármily időben a legmodernebbül felszerelt „Express“ elektromos gépekkel mindenféle transparens tus vagy irón rajzokról bármilyen papírra, kartonra, angol vászonra, másoló papírra avagy másoló vászonra pozitív és negatív fénymásolatot.

VÁLLAL: A legnagyobb titoktartás mellett műszaki és mérnöki tervek lemásolását teljes szakértelemmel a legpontosabb kivitelben; költségvetések stb. leírását, kiírását és sokszorosítását, valamint mindennemű írásbeli munkák irógépeni sokszorosítását.

Az érdeklődő építészek és mérnök urak n. b. pártfogását kérve vagyok alázatos szolgálója

■ Távirat: ■ „Express“ Nagyvárad.

TYLL ÁRPÁD

Melocco Péter cementárugyár és építési vállalat részvénytársaság

Budapest, IX. Timót-utca 4. a. b. szám.

Nagyvárad fióktelep: Szőlős-u. 16.

Telefonszám 11-38.

Telefonszám 11-38.

Gyárt: Szabadalmazott géppel gyártott kar-mantus portlandcement csöveket az összes szabványos méretekben és ahhoz való idomdarabokat, csömöszölt és vasbetétes, valamint portlandcement csöveket, kútgyűrűket stb.

Márvány mozaiklap, műkő- és cementárugyár. Beton és vasbeton építési vállalat.

Elvállal: Utcák és házak csatornázását, hidak és vízmedencék szakszerű építését. Nagyobb vállalatoknál **tervekkel és költségvetéssel szolgál.**

Meghívást az ország bármely részéből elfogad.

Ujévi ajándék.

Fél árban sikerült bevásárlásaimat eszközölnöm, miért is abban a kellemes helyzetben vagyok, hogy legujabb divatu fűzőimet és fűzővédőimet a legjutányosabb árban árusíthatom, addig míg a készlet tart. Szíves pártfogást kérve vagyok teljes tisztelettel

Rosenzweig Róza,
Nagyvárad, Szalárdi-utca 9.

Telefon 249.

Telefon 249.

Mezey János és T

NAGYVÁRAD, SZENT LÁSZLÓ-TÉR
ÉS TELEKI-UTCZA SARKÁN

elismerő szolid fűszer és csemege üzletében

megérkeztek

a friss őszi és téli áruk

u. m.: angol theák, thea-rum, thea-sütemények. Déli és hazai gyümölcsök. I-ső rendű fűszerárak, főzelek és conservek. Mindennemű csemegék, csemegeborok, pezsgők, bel és külföldi cognac, likőrök, cukorkák nagy választékban. Faj-kávékeverék, gyorspörkölőn megpörkölt és meleg állapotban kiszolgálva. Őszi töltésű ásványvizek, forrás termékek, Pontos méret, jutányos ár, tisztán kezelt áruk, ildomos és gyors kiszolgálás.

Téli bevásárlásra legalkalmasabb forrás.

A n. érd. közönség szíves pártfogását kérjük tisztelettel

Mezey János és Tarsa

1 lit. 1903. évi pecsenye-bor 1.20 K.

Ő csász. és Apost. kir. Felségének

legfelső felhatalmazása folytán.

A birodalmi tanácsban képviselt királyságok és országok polgári jótékony céljaira szánt

XLII-İK CSÁSZ. KIR. ÁLLAMSORSJÁTÉK.

Ezen sorsjáték 21.146 készpénz nyereményt tartalmaz, 625.000 korona összértékben.

A főnyeremény **200.000** korona.

A huzás nyilvánosan Wienben, 1914. január 22-én fog megtartatni.

Egy sorsjegynek ára 4 korona.

Sorsjegyek Wienben a csász. kir. államsorsjátékok osztályánál, III. ker., Vordere Zollamtstrasse 5. sz. a., továbbá a lottógyűjtődékekben, dohánytőzsdékben, a vasutaknál, adó-, posta- és távirahivataloknál, váltóüzletekben kaphatók. Játéktervek sorsjegy vevők részére ingyen adatnak ki. A sorsjegyek portómentesen küldetnek szét.

A csász. kir. államsorsjátékok vezérigazgatóságától
(jótékonycélú sorsjátékok osztálya).

Deutsch Simon
bútor-asztalos Ór-u. 6.

Elvállal olesó árban háló-szoba-, ebédlő- és szalon berendezéseket, ugyszintén előszoba és konyha berendezést. Hívásra megjelenek.

ÉGI LANT

ker. katolikus imádságos és énekes könyv, diszes vászonkötésben

1 K 30 fillérért

kapható a Szt. László-nyomda részvénytársaságnál.

Oláh Sándor

épület- és műlakatos
Beöthy Ödön-u. 43.

Elvállal minden e szakmába vágó új munkákat és javításokat jutányos árban. Takarékos tűzhelyek állandóan ratáron. Költségvetést kívánatra küldök.

Szabadalmazott
folyton égő
Meteor
Kályhák

Eredeti Meteor kályhák,

kályhatálcák és ellenzők,
fa- és széntarték,

valódi porosz fűtőszén
házhoz szállítva 50 K° zsákokban
kimérve 100 K° 4.20 K és 5 K.

Tarsoly és Risztó különlegességek vaskereskedése
Rákóczi-ut.

Petry Árpád

órás és látszerész

Tarsoly és Risztó-cég mellett.

Amateur fényképezési
cikkek és felszerelések
raktára. Legnagyobb lát-
szerészeti üzlet. Orvosi
rendeletre is a legjobb és
legolcsóbb kiszolgálás.

Helyi és vidéki telefon 181.

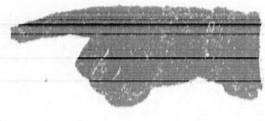
**Nagyvárad, Rákóczi-ut 9.
Széchenyi-tér 2.**

Rimanóczy palo-
tával szemben.

Biharvármegye és Nagyvárad t. közönségéhez!

Ma először!

Nagyváradon a **VIGADÓ** nagytermében

január 1, 2, 3-án

5, 7 és 9 órakor lesz bemutatva

EDISON
remeke:

**A beszélő
mozgóképek**

a huszadik század

legnagyobb csodája.

Tökéletes színházi előadás. A kép
nemcsak mozog, hanem élethűen
beszél, énekel és muzsikál.

Edison legmaradandóbb és
legtökéletesebb találmánya

A KINETOFON.

Jegyek előre válthatók

Boros Jenő papirkereskedésében Kossuth-u.
Telefon 294., Hegedüs Hirlapirodában Rákóczi-ut, Sipos tőzsdében s este a pénztárnál.

Helyárok

Páholy 20 K, páholyülés 5 K, Zsöllye 4 K, támlásszék 3 K,
zártszék 2 K, földszinti álló és karzati ülőhely 1 korona.
Karzati állóhely 60 fillér. ::